

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Στο σχέδιο νόμου

Ανάθεση και Εκτέλεση Συμβάσεων Παραχώρησης Έργων και Υπηρεσιών - Μεταφορά
στην ελληνική έννομη τάξη της Οδηγίας 2014/23/ΕΕ

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

A. ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ

I. Το πολιτικό πλαίσιο της νομοθετικής πρωτοβουλίας

Σκοπό της παρούσας νομοθετικής πρωτοβουλίας αποτελεί η ενσωμάτωση στην ελληνική έννομη τάξη της Οδηγίας 2014/23/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2014 σχετικά με την ανάθεση και εκτέλεση των συμβάσεων παραχώρησης, καθώς και η υιοθέτηση εθνικών ρυθμίσεων, εφαρμοστικών των διατάξεων της Οδηγίας, καθώς και λοιπών ρυθμίσεων του ουσιαστικού και δικονομικού πλαισίου, προκειμένου να δημιουργηθεί ένα ενιαίο και πλήρες νομοθετικό πλαίσιο για την ρύθμιση της ανάθεσης και εκτέλεσης των συμβάσεων παραχώρησης.

Η εν λόγω Οδηγία για τις συμβάσεις παραχώρησης αποτελεί μέρος της νέας δέσμης της νομοθετικής μεταρρύθμισης της ενωσιακής νομοθεσίας για τις δημόσιες συμβάσεις. Η μέχρι τούδε πλήρης εξαίρεση των συμβάσεων παραχώρησης υπηρεσιών από το πεδίο εφαρμογής των ευρωπαϊκών οδηγιών για τις δημόσιες συμβάσεις και η υπαγωγή τους μόνο στις θεμελιώδεις αρχές της Συνθήκης, εφόσον εμφάνιζαν διασυννοριακό ενδιαφέρον, καθώς και η εν μέρει υπαγωγή των συμβάσεων παραχώρησης έργων στην Οδηγία 2004/18/ΕΚ για τις δημόσιες συμβάσεις, δημιουργούσε ανασφάλεια ως προς το νομικό καθεστώς που ρύθμιζε τις διαδικασίες ανάθεσής τους και άφηνε ευρύ περιθώριο εκτίμησης στις εθνικές νομοθεσίες των κρατών μελών.

Υπό τα δεδομένα αυτά και εν όψει των στρεβλώσεων που δημιουργούνταν στην εσωτερική αγορά, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με την εν λόγω πρωτοβουλία ανέλαβε να συντονίσει τις εθνικές νομοθεσίες των κρατών μελών και να καταρτίσει ένα σαφές κανονιστικό πλαίσιο για την προετοιμασία, την ανάθεση και την εκτέλεση των συμβάσεων παραχώρησης έργων και υπηρεσιών τόσο στον «κλασικό» τομέα όσο και στον τομέα των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας. Η Οδηγία κωδικοποιεί εν πολλοίς την υφιστάμενη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κυρίως στο μείζον ζήτημα της εννοιολογικής οριοθέτησης των συμβάσεων παραχώρησης, και την ακολουθούμενη πρακτική, και θεσπίζει εναρμονισμένους και διαφανείς κανόνες που ισχύουν σε όλα τα κράτη μέλη.

Οι συμβάσεις παραχώρησης αποτελούν το πρόσφορο εκείνο εργαλείο μέσω του οποίου οι δημόσιοι φορείς μπορούν να αξιοποιήσουν την εμπειρία και την τεχνογνωσία του ιδιωτικού τομέα, προς τον σκοπό της αποτελεσματικής παροχής έργων και υπηρεσιών υψηλής ποιότητας προς τους πολίτες. Λαμβανομένης υπόψη της συμβολής των συμβάσεων παραχώρησης στην μακροπρόθεσμη ανάπτυξη στρατηγικών υποδομών και υπηρεσιών, και στην προώθηση της καινοτομίας, το σχέδιο νόμου αναμένεται να αποτελέσει σημαντικό εργαλείο για την υλοποίηση δημόσιων επενδύσεων που θα υπηρετήσουν την ανάπτυξη, την ενίσχυση της απασχόλησης και την μεταστροφή του οικονομικού κλίματος.

Υπό το πρίσμα αυτό, στόχος των δια του σχεδίου νόμου προτεινομένων ρυθμίσεων είναι η θέσπιση ενός αυτοτελούς, ενιαίου και ομοιόμορφου κανονιστικού πλαισίου για την ανάθεση και εκτέλεση συμβάσεων παραχώρησης έργων και υπηρεσιών από αναθέτουσες αρχές και αναθέτοντες φορείς, σύμφωνα με τα διεθνή νομοθετικά πρότυπα και τις παραδεδεγμένες βέλτιστες πρακτικές, ως και τις αρχές και τους κανόνες του πρωτογενούς και παραγώγου ενωσιακού δικαίου, που ρυθμίζουν τον τομέα των συμβάσεων παραχώρησης.

Ειδικότερα, απώτερο στόχο της προτεινόμενης ρύθμισης αποτελεί η δημιουργία ενός συνεκτικού, και διαφανούς νομοθετικού πλαισίου για την ανάθεση και εκτέλεση των συμβάσεων παραχώρησης, το οποίο θα εγγυάται την συμμόρφωση με τις θεμελιώδεις αρχές της ΣΛΕΕ, τις γενικές αρχές της νομολογίας του Δικαστηρίου και τους κανόνες του παράγωγου ευρωπαϊκού ενωσιακού δικαίου των δημοσίων συμβάσεων, ικανού να διασφαλίζει την αποτελεσματικότητα των διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων εντός ενός διαφανούς κανονιστικού-θεσμικού περιβάλλοντος ισότιμης πρόσβασης και δικαίου ανταγωνισμού. Με τον τρόπο αυτό η ελληνική έννομη τάξη αποκτά πλέον ένα ενιαίο νομοθετικό πλαίσιο για τις συμβάσεις παραχώρησης, το οποίο ενσωματώνει το ενωσιακό δίκαιο, το ενωσιακό κεκτημένο και

ταυτόχρονα διασφαλίζει στο μέγιστο το δημόσιο συμφέρον, ενώ παράλληλα αναμένεται να λειτουργήσει καταλυτικά για τη δημιουργία επιχειρηματικών ευκαιριών, στηρίζοντας την εθνική προσπάθεια για επιστροφή στην οικονομική ανάπτυξη και την ενίσχυση της απασχόλησης μέσω της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας.

II. Τα βασικά νομικά χαρακτηριστικά του νόμου στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής και της εθνικής έννομης τάξης

Προκαταρκτικά επισημαίνεται ότι η επιλογή της μεταφοράς της Οδηγίας 2014/23/ΕΕ σε αυτοτελές νομοθέτημα, προβλέπεται σαφώς στην υποπαράγραφο 2.4.2 της παραγράφου Γ του Ν.4336/2015 (Α 94) και το αναλυτικό σχέδιο δράσης για την προώθηση των μεταρρυθμίσεων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων που έχει συμφωνηθεί μεταξύ της Κυβέρνησης και των εκπροσώπων των Θεσμών και επιτελούν έχει υιοθετηθεί από την πλειονότητα των Κρατών Μελών της Ένωσης (Βέλγιο, Δανία, Γαλλία, Κροατία, Ιρλανδία, Κύπρος, Λιθουανία, Λετονία, Μάλτα, Αυστρία, Πολωνία, Ρουμανία, Σλοβενία, Σουηδία, Ηνωμένο Βασίλειο).

Προσέτι, αναγνωρίζοντας τις ιδιαιτερότητες της συγκεκριμένης κατηγορίας συμβάσεων, που τις διαφοροποιούν ουσιαστικά από τις κλασικές δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, τόσο όσον αφορά την ανάθεση, όσο και την εκτέλεση και -κυρίως- την χρηματοδότησή τους, οι προτεινόμενες ρυθμίσεις περιορίζονται στην θέσπιση των βασικών κανόνων-πλαίσιου που διέπουν την αποτελεσματική σύναψη και εκτέλεση συμβάσεων παραχώρησης και καταλείπουν την κατά περίπτωση εξειδίκευση των όρων και διαδικασιών επιλογής του παραχωρησιούχου και εκτέλεσης της σύμβασης στα τεύχη του διαγωνισμού και τα συμβατικά τεύχη.

Παράλληλα, εισάγονται ρυθμίσεις ουσιαστικού και δικονομικού πλαισίου που εξασφαλίζουν την ταχεία και αποτελεσματική έννομη προστασία και επίλυση διαφορών στον τομέα των συμβάσεων παραχώρησης, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες και την πολυπλοκότητα τόσο των διαδικασιών ανάθεσης, όσο και των όρων του συμβατικού πλαισίου που διέπουν την εκτέλεση αυτών.

Κατά τον τρόπο αυτόν διασφαλίζεται η επιδίωξη των βασικών στόχων της νομοθετικής παρέμβασης, ήτοι η εισαγωγή σαφών και αποτελεσματικών ρυθμίσεων-πλαίσιου που κατοχυρώνουν στον μέγιστο βαθμό την διαφάνεια και την ίση μεταχείριση, προάγουν τον γνήσιο και ελεύθερο ανταγωνισμό, εξασφαλίζουν την επίτευξη της βέλτιστης σχέσης κόστους/ποιότητας και εγγυώνται την αποτροπή και καταστολή φαινομένων διαφθοράς κατά την σύναψη και εκτέλεση συμβάσεων παραχώρησης, ενώ παράλληλα παρέχουν στις αναθέτουσες αρχές και τους αναθέτοντες φορείς την αναγκαία, πλην όμως ελεγχόμενη, ευελιξία για τον καθορισμό των όρων που διέπουν την ανάθεση και εκτέλεση της εκάστοτε σύμβασης παραχώρησης, ανάλογα με την φύση και την έκταση του αντικειμένου αυτής, τον τρόπο χρηματοδότησης και τις ιδιαίτερες συνθήκες εκτέλεσης της σύμβασης.

Επιπλέον επισημαίνεται ότι πέραν των ρυθμίσεων της Οδηγίας 2014/23/ΕΕ, το σχέδιο νόμου ενσωματώνει και ρυθμίσεις εθνικού δικαίου που εισάγουν ρυθμίσεις συμπληρωματικές προς αυτές της Οδηγίας ή άλλα θέματα που κρίνεται αναγκαίο να ρυθμισθούν στο πλαίσιο του νόμου, με γνώμονα την επίτευξη των σκοπών του.

Τέλος, κατά την κατάρτιση του σχεδίου νόμου ελήφθη ειδική μέριμνα περιορισμού του αριθμού των κατ' εξουσιοδότηση εκδιδόμενων κανονιστικών πράξεων, καμίας εκ των οποίων η έκδοση αποτελεί προϋπόθεση για την εφαρμογή του νόμου.

Σημειώνεται ότι οι αναφορές σε διατάξεις άλλου νόμου, προκειμένου να αποτραπεί η επανάληψη της φράσης «όπως ισχύει» με την οποία δηλώνεται γνήσια παραπομπή στις διατάξεις άλλου νομοθετήματος όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά, νοούνται με την ανωτέρω έννοια.

Β. ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ

Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις του σχεδίου νόμου διαρθρώνονται σε έξι επιμέρους «Μέρη», ήτοι:

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ «Αντικείμενο, πεδίο εφαρμογής, αρχές και ορίσμοι» (άρθρα 1-28)

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ «Κανόνες για την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης- Γενικές αρχές και διαδικαστικές εγγυήσεις» (άρθρα 29-47)

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ «Κανόνες για την εκτέλεση συμβάσεων παραχώρησης» (άρθρα 48-55)

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ «Διακυβέρνηση» (άρθρα 56-59)

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟ «Έννομη προστασία» (άρθρα 60-66)

ΜΕΡΟΣ ΕΚΤΟ «Τελικές διατάξεις» (άρθρα 67-71)

Το ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ ρυθμίζει θέματα που αφορούν τον σκοπό, το αντικείμενο και το πεδίο εφαρμογής του νόμου, τις γενικές αρχές που ισχύουν για την επιλογή της ανάθεσης μίας σύμβασης παραχώρησης, τις εξαιρούμενες συμβάσεις, τους απλουστευμένους κανόνες για την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης κοινωνικών και άλλων ειδικών υπηρεσιών, τη διασφάλιση της εχεμύθειας κ.ο.κ. Το ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ περιλαμβάνει τους κανόνες για την ανάθεση των συμβάσεων παραχώρησης, όπως τις απαιτήσεις δημοσιότητας και τις ελάχιστες προθεσμίες για την παραλαβή των προσφορών/ αιτήσεων συμμετοχής καθώς και λοιπές διαδικαστικές εγγυήσεις, όπως την σύνταξη των εγγράφων της σύμβασης και τον καθορισμό των τεχνικών προδιαγραφών, τα κριτήρια ανάθεσης, τα μέσα καταπολέμησης φαινομένων διαφθοράς, τους λόγους αποκλεισμού και τα κριτήρια συμμετοχής, τους λόγους απόρριψης των προσφορών, τον τρόπο συμπλήρωσης και διευκρίνισης ελλείψεων των προσφορών κ.ο.κ. Το ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ περιλαμβάνει τους κανόνες για την εκτέλεση των συμβάσεων παραχώρησης, το περιεχόμενο των συμβατικών τευχών, θέματα χρηματοδότησης, ρυθμίσεις για την υπεργολαβία την τροποποίηση και την

λύση της σύμβασης παραχώρησης. Το ΤΕΤΑΡΤΟ ΜΕΡΟΣ εισάγει ρυθμίσεις για την παρακολούθηση και υποβολή εκθέσεων, την διαδικασία καταχώρησης στοιχείων των σταδίων των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης των συμβάσεων παραχώρησης στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ.) και διατάξεις για την τεκμηρίωση της διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης παραχώρησης. Στο ΠΕΜΠΤΟ ΜΕΡΟΣ περιλαμβάνονται οι διατάξεις για την έννομη προστασία των οικονομικών φορέων κατά το στάδιο που προηγείται της σύναψης της σύμβασης παραχώρησης, όσο και για την επίλυση διαφορών κατά το στάδιο εκτέλεσης αυτής. Τέλος στο ΕΚΤΟ ΜΕΡΟΣ έχουν συγκεντρωθεί τα επιμέρους θέματα που ρυθμίζονται από τον παρόντα νόμο, όπως τα όργανα διενέργειας των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης των συμβάσεων παραχώρησης, καθώς και οι μεταβατικές και καταργούμενες διατάξεις.

Ειδικότερα,

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ, ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ, ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΙ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Πεδίο εφαρμογής, γενικές αρχές και ορισμοί

ΤΜΗΜΑ Ι

Αντικείμενο, πεδίο εφαρμογής, γενικές αρχές, ορισμοί και κατώτατα όρια

Άρθρο 1

Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής

(άρθρα 1, 8 παρ. 1 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)

Στο άρθρο 1 ορίζεται ο σκοπός του σχεδίου νόμου, το αντικείμενο και το πεδίο εφαρμογής αυτού. Ειδικότερα, με την παράγραφο 1 ορίζεται ο σκοπός του νόμου, ο οποίος είναι η θέσπιση ενιαίων κανόνων για την ανάθεση και εκτέλεση των συμβάσεων παραχώρησης έργων και υπηρεσιών τόσο για τις αναθέτουσες αρχές και τους αναθέτοντες φορείς (οι οποίοι ασκούν μία από τις δραστηριότητες του Παραρτήματος II), η εναρμόνιση με την Οδηγία 2014/23/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2014 «σχετικά με την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης» (ΕΕ L 94/28.3.2015), όπως διορθώθηκε (L140/27.5.2016) και η ρύθμιση άλλων συναφών θεμάτων. Στην παράγραφο 2 γίνεται η διάκριση των διατάξεων του νόμου που εφαρμόζονται στις συμβάσεις παραχώρησης έργων και υπηρεσιών των οποίων η προεκτιμώμενη αξία υπερβαίνει το χρηματικό όριο των 5.225.000 ευρώ και εκείνων που υπολείπεται του ορίου αυτού. Συγκεκριμένα ορίζεται ότι στις συμβάσεις που υπερβαίνουν το όριο εφαρμόζεται το σύνολο των διατάξεων του παρόντος νόμου, εκτός εάν ορίζεται άλλως στις επιμέρους διατάξεις αυτού, ενώ σε εκείνες που υπολείπονται του ορίου εφαρμόζονται τα οριζόμενα στην περίπτωση (β).

Με την παράγραφο 3 διευκρινίζεται ότι ο παρών νόμος σε καμία περίπτωση δεν θίγει ούτε κατ' ουσίαν τρόπο περιορίζει την ευχέρεια των δημόσιων φορέων να εκτελούν απευθείας τα έργα ή να παρέχουν άμεσα υπηρεσίες προς το κοινό στο πλαίσιο της εσωτερικής τους οργάνωσης ή να αναθέτουν σε τρίτους δημόσιους φορείς την εκτέλεση της παροχής αυτής κατόπιν σχετικής εκχωρήσεως ή κατόπιν σύναψης συμφωνιών ή αποφάσεων ή έκδοσης διοικητικών πράξεων ατομικού ή κανονιστικού χαρακτήρα, εφόσον δεν προβλέπεται η καταβολή αμοιβής ή οιασδήποτε άλλης προς τούτο αντιπαροχής.

Με την παράγραφο 4 ορίζεται ότι δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο παραχώρησης οι δραστηριότητες που κατά το Σύνταγμα ανήκουν άμεσα και αποκλειστικά στο κράτος και ιδίως η εθνική άμυνα, η αστυνόμευση, η απονομή της δικαιοσύνης και η εκτέλεση των ποινών που επιβάλλονται από τα αρμόδια δικαστήρια.

Τέλος, με την παράγραφο 5 οριοθετείται το νομικό καθεστώς το οποίο διέπει τις συμβάσεις παραχώρησης έργων και υπηρεσιών που υλοποιούνται ως Συμπράξεις Δημόσιου-Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ), σύμφωνα με το Ν. 3389/2005 (Α 232). Στις συμπράξεις αυτές εφαρμόζονται οι διατάξεις του παρόντος νόμου περί ανάθεσης και εκτέλεσης των συμβάσεων παραχώρησης και συμπληρωματικά οι διατάξεις του ν.

3389/2005, κατά το μέρος που δεν αντίκεινται στις διατάξεις του παρόντος νόμου.

Άρθρο 2

Ορισμοί

(άρθρο 5 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)

Στο άρθρο 2 δίνονται οι ορισμοί των εννοιών που χρησιμοποιούνται στον νόμο, κατ'αντιστοιχία με τους ορισμούς που αποτυπώνονται στο κείμενο της Οδηγίας 2014/23/ΕΕ. Ειδικότερα:

Στο σημείο 1 δίνονται οι ορισμοί των συμβάσεων παραχώρησης έργων και υπηρεσιών. Οι παραχωρήσεις αυτές αποτελούν συμβάσεις εξ επαχθούς αιτίας μέσω των οποίων μία ή περισσότερες αναθέτουσες αρχές ή αναθέτοντες φορείς αναθέτουν την εκτέλεση έργων, ή την παροχή ή τη διαχείριση υπηρεσιών, σε έναν ή περισσότερους οικονομικούς φορείς. Το αντικείμενο των συμβάσεων αυτών είναι η προμήθεια έργων ή υπηρεσιών μέσω παραχώρησης, το ανταλλάγμα της οποίας συνίσταται στο δικαίωμα εκμετάλλευσης των έργων ή υπηρεσιών που αποτελούν το αντικείμενο της σύμβασης ή σε συνδυασμό του δικαιώματος αυτού με πληρωμή. Οι συμβάσεις αυτές μπορεί, αλλά όχι απαραίτητα, να συνεπάγονται τη μεταβίβαση κυριότητας σε αναθέτουσες αρχές ή αναθέτοντες φορείς, αλλά οι αναθέτουσες αρχές ή οι αναθέτοντες φορείς αποκομίζουν πάντοτε τα οφέλη από τα εν λόγω έργα ή υπηρεσίες.

Στο σημείο αυτό επισημαίνεται ότι η ανάλυση και οριοθέτηση της έννοιας της σύμβασης παραχώρησης έργων και υπηρεσιών, αναφορικά με τον τρόπο καταβολής του συμβατικού ανταλλάγματος και τον κίνδυνο εκμετάλλευσης καθώς και η ωρίμανση της διάκρισης της έννοιας της δημόσιας σύμβασης από την έννοια της σύμβασης παραχώρησης, αποτέλεσε έργο της νομολογίας του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ερμηνευτικής Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με τις συμβάσεις παραχώρησης στο κοινοτικό

δίκαιο. Ειδικότερα, αναδείχθηκε νομολογιακά ότι μόνο ο τρόπος καταβολής του συμβατικού ανταλλάγματος δεν συνιστά τον καθοριστικό παράγοντα για τον χαρακτηρισμό μιας σύμβασης ως σύμβασης παραχώρησης, αλλά σε κάθε περίπτωση θα είναι αναγκαίο ο οικονομικός φορέας να φέρει τον κίνδυνο εκμετάλλευσης της επίμαχης υπηρεσίας/ έργου. Κατόπιν τούτου, στο σχέδιο νόμου αποσαφηνίζεται ο ορισμός της παραχώρησης με βάση το κριτήριο της ανάληψης του λειτουργικού κινδύνου από τον παραχωρησιούχο. Συγκεκριμένα, ορίζεται ότι το κύριο χαρακτηριστικό μιας παραχώρησης, δηλαδή το δικαίωμα εκμετάλλευσης των έργων ή των υπηρεσιών, ενέχει πάντα τη μεταβίβαση στον παραχωρησιούχο ενός λειτουργικού κινδύνου οικονομικής υφής, και ο οποίος συμπεριλαμβάνει κίνδυνο ζήτησης ή προσφοράς ή αμφοτέρων, και ο οποίος εμπεριέχει την πιθανότητα μη απόδοσης ολόκληρης της επένδυσης και μη ανάκτησης του κόστους λειτουργίας των έργων ή παροχής των υπηρεσιών που του έχουν ανατεθεί υπό φυσιολογικές συνθήκες λειτουργίας έστω και αν μέρος του κινδύνου παραμένει στην αναθέτουσα αρχή ή τον αναθέτοντα φορέα.

Συναφώς επισημαίνεται ότι ορισμένες συμφωνίες που αμείβονται αποκλειστικά από αναθέτουσα αρχή ή αναθέτοντα φορέα πρέπει να χαρακτηρίζονται ως παραχωρήσεις όταν η ανάκτηση των επενδύσεων ή της

δαπάνης που επωμίστηκε ο οικονομικός φορέας για την εκτέλεση του έργου ή την παροχή της υπηρεσίας εξαρτάται από την πραγματική ζήτηση ή προσφορά για την υπηρεσία ή το περιουσιακό στοιχείο. Τέλος, σημειώνεται ότι όταν ειδική νομοθεσία εκμηδενίζει τον κίνδυνο εγγυώμενη στον παραχωρησιούχο την αντιστάθμιση των επενδύσεων και του κόστους που επωμίστηκε για την εκτέλεση της σύμβασης, η σύμβαση αυτή δεν πρέπει να χαρακτηρίζεται ως παραχώρηση.

Στο σημείο 2 ορίζεται ότι ως «Οικονομικός Φορέας» νοείται κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή δημόσιος φορέας ή ομάδα αυτών των προσώπων και/ή φορέων, συμπεριλαμβανομένων των προσωρινών ενώσεων, επιχειρήσεων, που προσφέρει την εκτέλεση εργασιών και/ή έργου, την προμήθεια προϊόντων ή την παροχή υπηρεσιών στην αγορά.

Στο σημείο 3 ορίζεται ότι ως «Υποψήφιος» νοείται ο Οικονομικός Φορέας που έχει επιδιώξει να του αποσταλεί πρόσκληση ή έχει προσκληθεί να συμμετάσχει σε διαδικασία ανάθεσης Σύμβασης Παραχώρησης.

Στο σημείο 4 ορίζεται ότι ως «Προσφέρων» νοείται Οικονομικός Φορέας που έχει υποβάλει προσφορά.

Στο σημείο 5 ορίζεται ότι ως «Παραχωρησιούχος» νοείται Οικονομικός Φορέας στον οποίο έχει ανατεθεί Σύμβαση Παραχώρησης.

Στο σημείο 6 ορίζεται ότι με τους όρους «γραπτώς» ή «εγγράφως» νοείται κάθε σύνολο λέξεων ή αριθμών το οποίο μπορεί να διαβάζεται, να αναπαράγεται και στη συνέχεια να κοινοποιείται, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που μεταδίδονται και αποθηκεύονται με ηλεκτρονικά μέσα.

Στο σημείο 7 ορίζεται ότι ως «εκτέλεση έργων» νοείται η εκτέλεση, ή η μελέτη και εκτέλεση, έργων που σχετίζονται με μία από τις δραστηριότητες του Παραρτήματος II, ή η υλοποίηση, με οιαδήποτε μέσα, έργου που αντιστοιχεί στις απαιτήσεις που διευκρινίζονται από την αναθέτουσα αρχή ή τον αναθέτοντα

φορέα που ασκεί αποφασιστική επιρροή στο είδος ή στη μελέτη του έργου.

Στο σημείο 8 ορίζεται ότι ως «έργο» νοείται το αποτέλεσμα ενός συνόλου οικοδομικών εργασιών ή εργασιών πολιτικού μηχανικού το οποίο επαρκεί καθαυτό για την εκτέλεση μιας οικονομικής ή τεχνικής λειτουργίας.

Στο σημείο 9 ορίζεται ότι ως «ηλεκτρονικό μέσο» νοείται ο ηλεκτρονικός εξοπλισμός για την επεξεργασία (συμπεριλαμβανομένης της ψηφιακής συμπίεσης) και την αποθήκευση δεδομένων, τα οποία μεταδίδονται, διακινούνται ή λαμβάνονται με τη χρήση ενσύρματου, ασύρματου, οπτικού ή άλλου ηλεκτρομαγνητικού μέσου.

Στο σημείο 10 ορίζεται ότι ως «αποκλειστικά δικαιώματα» νοούνται τα δικαιώματα που εκχωρούνται από αρμόδια αρχή ενός κράτους μέλους μέσω οιασδήποτε νομοθετικής, κανονιστικής ή δημοσιευμένης διοικητικής πράξης συμβατής με τις Συνθήκες που έχει ως αποτέλεσμα να περιορίζει την άσκηση μιας δραστηριότητας σε έναν μόνο Οικονομικό Φορέα και η οποία επηρεάζει ουσιαδώς την ικανότητα άλλων Οικονομικών Φορέων να ασκούν τέτοιου είδους δραστηριότητα.

Στο σημείο 11 ορίζεται ότι ως «ειδικά δικαιώματα» νοούνται τα δικαιώματα που εκχωρούνται από

αρμόδια αρχή ενός κράτους μέλους μέσω οιασδήποτε νομοθετικής, κανονιστικής ή δημοσιευμένης διοικητικής διάταξης συμβατής με τις Συνθήκες που έχει ως αποτέλεσμα να περιορίζει την άσκηση μιας δραστηριότητας σε δύο ή περισσότερους Οικονομικούς Φορείς και η οποία επηρεάζει ουσιωδώς την ικανότητα άλλων Οικονομικών Φορέων να ασκούν τέτοιου είδους δραστηριότητα.

Στο σημείο 12 ορίζεται ότι ως «Έγγραφα της Σύμβασης Παραχώρησης» νοείται το σύνολο των κειμένων, σχεδίων και λοιπών στοιχείων που περιλαμβάνουν τους όρους ανάθεσης και εκτέλεσης της Σύμβασης Παραχώρησης.

Στο σημείο 13 ορίζεται ότι ως «καινοτομία» νοείται η υλοποίηση ενός νέου ή σημαντικά βελτιωμένου προϊόντος, υπηρεσίας ή διαδικασίας, περιλαμβανομένων ενδεικτικώς των διαδικασιών παραγωγής ή κατασκευής, μιας νέας μεθόδου μάρκετινγκ ή μιας νέας οργανωτικής μεθόδου στις επιχειρηματικές πρακτικές, στην οργάνωση του χώρου εργασίας ή στις εξωτερικές σχέσεις, μεταξύ άλλων, με στόχο τη συμβολή στην επίλυση κοινωνικών ζητημάτων ή την υποστήριξη της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Επιπλέον προστίθενται ορισμένοι ορισμοί, οι οποίοι κρίνονται απαραίτητοι για λόγους σαφήνειας της διατύπωσης της προτεινόμενης ρύθμισης και διευκόλυνσης του εφαρμοστή του νόμου. Ειδικότερα:

Στο σημείο 14 περιλαμβάνονται οι ακόλουθοι ορισμοί: α) «Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων («Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.»): Ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα, το οποίο συστάθηκε δυνάμει των άρθρων 1 έως 9 του Ν. 4155/2013 (Α 120) και το οποίο περιλαμβάνει όλα τα αναγκαία στοιχεία για την υποβολή αιτημάτων, τον προγραμματισμό, την έγκριση, τη διαδικασία προκήρυξης, ανάθεσης, σύναψης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, με τη χρήση και εφαρμογή Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ).

β) «Χρήστες Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.» : νοούνται οι αναθέτουσες Αρχές του άρθρου 3 του παρόντος νόμου, οι Αναθέτοντες Φορείς του άρθρου 4 και οι οικονομικοί φορείς που χρησιμοποιούν το Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Στο σημείο 15 ορίζεται ότι ως «Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων («Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ.»)» το Ηλεκτρονικό Μητρώο που συστάθηκε με το άρθρο 11 του Ν. 4013/2011 (Α 204).

Στο σημείο 16 ορίζεται ως «Εθνική Βάση Δεδομένων Δημοσίων Συμβάσεων» ή («Ε.Β.Δ.ΔΗ.ΣΥ.») η βάση δεδομένων που αναφέρεται στο εδάφιο ι) της παραγράφου 2 του άρθρου 2 του Ν. 4013/2011 (Α 204)."

Στο σημείο 17 ορίζεται ως «Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων («Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.»)» η ανεξάρτητη διοικητική αρχή που ιδρύθηκε με το Ν. 4013/2011 (Α 204).

Άρθρο 3

Αναθέτουσες Αρχές
(άρθρο 6 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)

Στο άρθρο 3 δίνεται ο ορισμός της έννοιας “αναθέτουσα αρχή”, ο οποίος είναι κρίσιμος για την οριοθέτηση του πεδίου εφαρμογής του νόμου.

Στην παράγραφο 1 ορίζεται ότι ως «Αναθέτουσες Αρχές» είναι το κράτος, οι τοπικές ή περιφερειακές αρχές, οι οργανισμοί δημοσίου δικαίου, οι ενώσεις που απαρτίζονται από μία ή περισσότερες από τις προαναφερόμενες αρχές, οργανισμούς ή ενώσεις, πλην εκείνων που ασκούν μία από τις δραστηριότητες που αναφέρονται στο Παράρτημα II και αναθέτουν σύμβαση παραχώρησης για την άσκηση μίας από τις εν λόγω δραστηριότητες.

Στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι οι «περιφερειακές αρχές» περιλαμβάνουν όλες τις αρχές των διοικητικών μονάδων που απαριθμούνται ενδεικτικά στα NUTS 1 και 2, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1059/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Στην παράγραφο 3 ορίζεται ότι οι «τοπικές αρχές» περιλαμβάνουν όλες τις αρχές των διοικητικών μονάδων που εμπίπτουν στο NUTS 3 και μικρότερες διοικητικές μονάδες, όπως αναφέρεται στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1059/2003.

Στην παράγραφο 4 ορίζεται ότι «Οργανισμοί δημοσίου δικαίου» είναι οι οργανισμοί που έχουν όλα τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

α) έχουν συσταθεί για τον συγκεκριμένο σκοπό της κάλυψης αναγκών γενικού συμφέροντος, που δεν έχουν βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα, β) έχουν νομική προσωπικότητα, και γ) χρηματοδοτούνται, κατά το μεγαλύτερο μέρος, από τις κρατικές, περιφερειακές ή τοπικές αρχές, ή άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου, ή η διαχείριση των οποίων υπόκειται σε εποπτεία από τους ανωτέρω οργανισμούς ή

αρχές, ή έχουν διοικητικό, διευθυντικό ή εποπτικό συμβούλιο, του οποίου περισσότερο από το ήμισυ των μελών διορίζεται από τις κρατικές, περιφερειακές ή τοπικές αρχές, ή από άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου.

Στο σημείο αυτό επισημαίνεται συναφώς ότι βάσει της νομολογίας του Δικαστηρίου της ΕΕ ένας οργανισμός ο οποίος λειτουργεί υπό κανονικές συνθήκες αγοράς, στοχεύει σε κέρδος και υφίσταται τις ζημιές που απορρέουν από την άσκηση της δραστηριότητάς του, δεν θα πρέπει να θεωρείται «οργανισμός δημοσίου δικαίου» δεδομένου ότι οι ανάγκες γενικού συμφέροντος που συνεστήθη για να ικανοποιήσει ή που του ανατέθηκε να ικανοποιήσει, θεωρείται ότι έχουν βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα. Ομοίως, η προϋπόθεση που αφορά την προέλευση της χρηματοδότησης ενός οργανισμού έχει αποτελέσει επίσης αντικείμενο εξέτασης από το Δικαστήριο, το οποίο έχει διευκρινίσει μεταξύ άλλων ότι όλες οι καταβολές στις οποίες προβαίνει μια δημόσια αρχή δεν έχουν ως αποτέλεσμα να δημιουργούν ή να εντείνουν μια ειδική σχέση υποταγής ή εξαρτήσεως. Αντιθέτως, μόνον οι παροχές που χρηματοδοτούν ή υποστηρίζουν, μέσω χρηματοοικονομικής ενισχύσεως καταβαλλομένης χωρίς συγκεκριμένη αντισπαροχή, τις δραστηριότητες του οργανισμού αυτού μπορούν να χαρακτηρισθούν ως «δημόσια χρηματοδότηση» για

τους σκοπούς εφαρμογής του παρόντος (βλ. απόφαση της της 3ης Οκτωβρίου 2000 C-380/98, University of Cambridge, σκ. 21, Συλλογή 2000, σ. I-08035). Σε κάθε περίπτωση ο χαρακτηρισμός ενός οργανισμού ως αναθέτουσας αρχής πρέπει να γίνεται επί ετήσιας βάσεως.

Άρθρο 4

Αναθέτοντες Φορείς

(άρθρο 7 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)

Στο άρθρο 4 δίνονται ορισμοί της έννοιας “αναθέτων φορέας”, ο οποίος είναι κρίσιμος για την οριοθέτηση του πεδίου εφαρμογής του νόμου.

Άρθρο 5

Δικαίωμα σύναψης Σύμβασης Παραχώρησης - Αρχή της ελεύθερης διαχείρισης από τις δημόσιες αρχές

(άρθρο 2 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)

Με την παράγραφο 1 κατ' ουσίαν αναγνωρίζεται και επαναβεβαιώνεται το κυριαρχικό δικαίωμα όλων των δημοσίων φορέων και των αναθετουσών αρχών και φορέων να αποφασίζουν ελεύθερα για τα εργαλεία και τα μέσα που κρίνουν καταλληλότερα και την βέλτιστη μέθοδο για την εκτέλεση έργων και την παροχή υπηρεσιών στο κοινωνικό σύνολο. Ειδικότερα, ο παρών νόμος σε καμία περίπτωση δεν θίγει ούτε κατ' ουδένα τρόπο περιορίζει την ευχέρεια των δημοσίων φορέων να εκτελούν απευθείας τα έργα ή να παρέχουν άμεσα υπηρεσίες προς το κοινό είτε ιδίως πόροις ή σε συνεργασία με άλλες δημόσιες αρχές, είτε να τα αναθέτουν σε οικονομικούς φορείς είτε μέσω της σύναψης συμβάσεων παραχώρησης, κάνοντας χρήση των διατάξεων του παρόντος νόμου, είτε μέσω της σύναψης δημοσίων συμβάσεων ή

συμβάσεων έργων, προμήθειας αγαθών ή παροχής υπηρεσιών υπό την έννοια των Οδηγιών 2014/24/ΕΕ ή 2014/25/ΕΕ.

Με την παράγραφο 2 διευκρινίζεται ότι ο παρών νόμος δεν θίγει τις κείμενες διατάξεις που ρυθμίζουν το ιδιοκτησιακό καθεστώς των δημοσίων επιχειρήσεων και, ιδίως, δεν επιβάλλει την ιδιωτικοποίηση δημοσίων επιχειρήσεων που παρέχουν υπηρεσίες στο κοινό.

Με την παράγραφο 3 ορίζεται ότι οι Συμβάσεις Παραχώρησης Έργων και Υπηρεσιών του παρόντος νόμου μπορούν να συνάπτονται και να εκτελούνται και ως Συμπράξεις Δημόσιου-Ιδιωτικού Δικαίου (Σ.Δ.Ι.Τ.), σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις του Ν.3389/2005 οι διατάξεις του οποίου εφαρμόζονται συμπληρωματικά κατά το μέρος που δεν αντίκεινται στις διατάξεις του παρόντος νόμου.

Άρθρο 6

Αρχές που διέπουν την σύναψη και εκτέλεση Συμβάσεων Παραχώρησης

(άρθρο 3 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)

Στο άρθρο 6 ο νόμος προτάσσει, ενσωματώνοντας τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Ελληνικών Δικαστηρίων, προκειμένου να εξασφαλίσει την βέλτιστη εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος, την υποχρέωση τήρησης των γενικών αρχών του δικαίου των δημοσίων συμβάσεων που ισχύουν ανεξαρτήτως είδους ή αξίας της υπό ανάθεση σύμβασης. Ειδικότερα, κατά τη σύναψη των δημοσίων συμβάσεων, οι αναθέτουσες αρχές / αναθέτοντες φορείς οφείλουν να αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις, ενεργώντας με διαφάνεια και αναλογικό τρόπο και υποχρεούνται να τηρούν τις αρχές της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της ελευθερίας του ανταγωνισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης. Επισημαίνεται επίσης ότι ο σχεδιασμός μίας διαδικασίας ανάθεσης δεν επιτρέπεται να αποσκοπεί στην καταστράτηγηση των διατάξεων του νόμου ή στον τεχνητό περιορισμό του ανταγωνισμού.

Άρθρο 7

Ελευθερία καθορισμού υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος

(άρθρο 4 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)

Με την παράγραφο 1 επιδιώκεται να αποσαφηνιστεί ότι οι ελληνικές αρχές έχουν την ευχέρεια να αποφασίζουν και να ορίζουν μέσω νομοθετικών ή διοικητικών διατάξεων σύμφωνα με τις αρχές της ΣΛΕΕ περί ίσης μεταχείρισης, μη διάκρισης, διαφάνειας και ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων, την παροχή ορισμένων υπηρεσιών ως υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος, τα χαρακτηριστικά των

υπηρεσιών που θα παρασχεθούν, συμπεριλαμβανομένων τυχόν όρων σχετικά με την ποιότητά τους. Επίσης, ορίζεται ότι δεν θίγεται η εξουσία των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών αρχών να παρέχουν, να παραγγέλλουν και να χρηματοδοτούν υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος, σύμφωνα με το άρθρο 14 της ΣΛΕΕ και το Πρωτόκολλο αριθ. 26 που προσαρτάται στη ΣΛΕΕ και στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) και την εθνική νομοθεσία για τις κρατικές ενισχύσεις.

Στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι ο παρών νόμος δεν θίγει τον τρόπο οργάνωσης των εθνικών συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης.

Στην παράγραφο 3 ορίζεται ότι οι υπηρεσίες γενικού συμφέροντος μη οικονομικού χαρακτήρα εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου.

Άρθρο 8

Μέθοδοι υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας των Συμβάσεων Παραχώρησης

(άρθρο 8 παρ. 2-6 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)

Στο άρθρο 8 ορίζονται οι μέθοδοι υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας των συμβάσεων παραχώρησης. Δοθέντος του γεγονότος ότι η εκτιμώμενη αξία της υπό ανάθεσης σύμβασης αποτελεί το καίριο στοιχείο για την εν συνεχεία επιλογή των εφαρμοστέων κατά τη διαδικασία ανάθεσης αυτής κανόνων, οι διατάξεις του άρθρου αυτού είναι κομβικής σημασίας για τη συνολική ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου.

Συγκεκριμένα, ως βάση για τον υπολογισμό της αξίας της σύμβασης παραχώρησης λογίζεται ο συνολικός κύκλος εργασιών του παραχωρησιούχου, λαμβάνοντας υπόψη τα έργα και τις υπηρεσίες που αποτελούν το αντικείμενο της παραχώρησης, όπως υπολογίζεται από την αναθέτουσα αρχή ή τον αναθέτοντα φορέα, εκτός ΦΠΑ, καθώς και τις παρεπόμενες προμήθειες αυτών των έργων ή υπηρεσιών, καθ' όλη τη διάρκεια της σύμβασης. Ως χρονικό σημείο αναφοράς λαμβάνεται ο χρόνος αποστολής της προκήρυξης στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις συμβάσεις που υπερβαίνουν το χρηματικό όριο ή της δημοσίευσής της προκήρυξης στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ. για τις συμβάσεις των οποίων η εκτιμώμενη αξία υπολείπεται του χρηματικού ορίου ή, στις περιπτώσεις που δεν προβλέπεται τέτοια προκήρυξη, κατά τον χρόνο που η αναθέτουσα αρχή ή ο αναθέτων φορέας αρχίζει τη διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης, όπως επί παραδείγματι με την έναρξη των επαφών με Οικονομικούς Φορείς.

Στην περίπτωση κατά την οποία η αξία της σύμβασης κατά τον χρόνο της ανάθεσης είναι πάνω από 20 % υψηλότερη από την αξία που προεκτιμήθηκε σύμφωνα με τα προηγούμενα, ισχύει η αξία της σύμβασης κατά τον χρόνο της ανάθεσης.

Σύμφωνα με την παράγραφο 3, η μέθοδος για την εκτίμηση της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης παραχώρησης υπολογίζεται με αντικειμενική μέθοδο στα Τεύχη Διαγωνισμού. Κατά την εκτίμηση της αξίας

της, οι αναθέτουσες αρχές και οι αναθέτοντες φορείς, κατά περίπτωση, λαμβάνουν υπόψη ιδίως:

α) την αξία τυχόν δικαιωμάτων προαίρεσης και τυχόν παρατάσεων της διάρκειας της Σύμβασης Παραχώρησης.

β) τα έσοδα από την καταβολή τελών και προστίμων από τους χρήστες των έργων ή των υπηρεσιών, πέραν εκείνων που εισπράττονται εξ ονόματος της αναθέτουσας αρχής ή του αναθέτοντος φορέα.

γ) τις πληρωμές ή οιοδήποτε χρηματοοικονομικό πλεονέκτημα οιασδήποτε μορφής το οποίο καταβάλλει η αναθέτουσα αρχή ή ο αναθέτων φορέας ή οιαδήποτε άλλη δημόσια αρχή προς τον παραχωρησιούχο, περιλαμβανομένων της αντιστάθμισης για την τήρηση της υποχρέωσης παροχής δημόσιας υπηρεσίας και των δημόσιων επιχορηγήσεων πάγιων επενδύσεων.

δ) την αξία των επιχορηγήσεων ή οιασδήποτε άλλων χρηματοοικονομικών πλεονεκτημάτων οιασδήποτε μορφής που παρέχονται από τρίτους, για την εκτέλεση της Σύμβασης Παραχώρησης.

ε) τα έσοδα από πωλήσεις περιουσιακών στοιχείων που αποτελούν μέρος της Σύμβασης Παραχώρησης.

στ) την αξία όλων των αγαθών και υπηρεσιών που θέτουν οι αναθέτουσες αρχές ή οι αναθέτοντες φορείς στη διάθεση του παραχωρησιούχου, όπως ιδίως γη ή/και η χρήση αυτής, αρχαιολογικές εργασίες, ΟΚΩ

κλπ, υπό τον όρο ότι είναι αναγκαίες για την εκτέλεση των έργων ή την παροχή των υπηρεσιών.

ζ) τα βραβεία ή τα ποσά που καταβάλλονται στους Υποψηφίους ή Προσφέροντες.

Στην παράγραφο 4 ορίζεται ότι προκειμένου να διασφαλίζεται η τήρηση των αρχών του ενωσιακού δικαίου αφενός μεν η επιλογή της μεθόδου για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας μιας σύμβασης παραχώρησης δεν πρέπει να γίνεται με πρόθεση την εξαίρεσή της από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου, αφετέρου δε δεν πρέπει να κατατέμενεται, εκτός εάν δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους.

Στην παράγραφο 5 ορίζεται ότι όταν ένα υπό ανάθεση έργο ή υπηρεσία μπορεί να οδηγήσει σε ανάθεση χωριστών συμβάσεων παραχώρησης κατά τμήματα, για τον υπολογισμό της αξίας της σύμβασης λαμβάνεται υπόψη η συνολική εκτιμώμενη αξία όλων αυτών των τμημάτων.

Στην παράγραφο 6 ορίζεται ότι όταν η συνολική προεκτιμώμενη αξία των τμημάτων ισούται με ή υπερβαίνει το χρηματικό όριο, οι διατάξεις του παρόντος νόμου οι οποίοι εφαρμόζονται για την ανάθεση και την εκτέλεση της σύμβασης, εφαρμόζονται και κατά την ανάθεση κάθε τμήματος ξεχωριστά.

ΤΜΗΜΑ II

Εξαιρέσεις (Άρθρα 9-16)

Στα άρθρα 9-16 παρατίθενται οι συμβάσεις παραχώρησης έργων και υπηρεσιών, οι οποίες εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου. Πιο συγκεκριμένα:

Άρθρο 9

Εξαιρέσεις οι οποίες εφαρμόζονται σε Συμβάσεις Παραχώρησης που ανατίθενται από Αναθέτουσες

Αρχές και Αναθέτοντες Φορείς

(άρθρο 10 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)

Με την παράγραφο 1 ορίζεται ότι συμβάσεις παραχώρησης υπηρεσιών μπορούν να ανατεθούν κατά παρέκκλιση των διατάξεων του παρόντος νόμου σε μία αναθέτουσα αρχή ή αναθέτοντα φορέα, οι οποίοι ενδέχεται να έχει αποκλειστικό δικαίωμα δυνάμει των εθνικών νομοθετικών, κανονιστικών ή δημοσιευμένων διοικητικών διατάξεων που είναι συμβατές με τη ΣΛΕΕ.

Με την παράγραφο 2 ορίζεται ότι εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου ορισμένες συμβάσεις παραχώρησης υπηρεσιών που ανατίθενται σε οικονομικούς φορείς, εφόσον ανατίθενται δυνάμει αποκλειστικού δικαιώματος που απολαύει ο οικονομικός φορέας βάσει νομοθετικών, κανονιστικών ή δημοσιευμένων διοικητικών διατάξεων, και το οποίο έχει χορηγηθεί σύμφωνα με τη ΣΛΕΕ και τις ενωσιακές πράξεις που θεσπίζουν κοινούς κανόνες πρόσβασης στην αγορά και εφαρμόζονται στις δραστηριότητες οι οποίες αναφέρονται στο παράρτημα II, εφόσον το αποκλειστικό αυτό δικαίωμα καθιστά απρόσφορη την διεξαγωγή διαγωνισμού για την ανάθεση της εν λόγω σύμβασης. Κατά παρέκκλιση, η ανάθεση των εν λόγω συμβάσεων παραχώρησης υπόκειται στην υποχρέωση δημοσίευσης

προκήρυξης, με σκοπό την εξασφάλιση στοιχειώδους διαφάνειας, εκτός εάν από τομεακή νομοθεσία προβλέπονται ειδικές υποχρεώσεις διαφάνειας. Στην περίπτωση αυτή ενημερώνεται σχετικά η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εντός ενός μηνός από την εκχώρηση του αποκλειστικού αυτού δικαιώματος.

Με την παράγραφο 3 ορίζεται ότι ο παρών νόμος δεν εφαρμόζεται σε Συμβάσεις Παραχώρησης Υπηρεσιών αεροπορικών μεταφορών που βασίζονται σε άδεια εκμετάλλευσης κατά την έννοια του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1008/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ή σε Συμβάσεις Παραχώρησης Υπηρεσιών επιβατικών μεταφορών κατά την έννοια του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1370/2007.

Με την παράγραφο 4 ορίζεται ότι ο παρών νόμος δεν εφαρμόζεται σε Συμβάσεις Παραχώρησης που η αναθέτουσα αρχή ή ο αναθέτων φορέας υποχρεούται να αναθέσει ή να οργανώσει α) βάσει νομικού μέσου που δημιουργεί διεθνείς νομικές υποχρεώσεις, όπως διεθνούς συμφωνίας που συνάπτεται σύμφωνα με τη Σ.Λ.Ε.Ε. μεταξύ κράτους μέλους και μίας ή περισσότερων τρίτων χωρών ή υποδιαίρεσών τους και καλύπτει έργα, αγαθά ή υπηρεσίες που προορίζονται για την από κοινού εκτέλεση ή εκμετάλλευση ενός σχεδίου από τα συμβαλλόμενα μέρη της, β) από διεθνή οργανισμό, βάσει των κανόνων ανάθεσης συμβάσεων οι οποίοι προβλέπονται από διεθνή οργανισμό ή διεθνές χρηματοδοτικό ίδρυμα, όταν οι σχετικές Συμβάσεις Παραχώρησης χρηματοδοτούνται πλήρως από τον εν λόγω οργανισμό ή το εν λόγω ίδρυμα.

Με τις παραγράφους 5 και 6 ορίζονται ορισμένες εξαιρέσεις συμβάσεων παραχώρησης στους τομείς της άμυνας ή της ασφάλειας, υπό την έννοια του Ν. 3978/2011,

Με την παράγραφο 7 ορίζεται ότι ο παρών νόμος δεν εφαρμόζεται σε Συμβάσεις Παραχώρησης, εφόσον η εξαίρεσή τους από την υποχρέωση δημοσίευσης προκήρυξης συνιστά το μόνο πρόσφορο μέσο και είναι απολύτως αναγκαία για την προστασία των ουσιωδών συμφερόντων ασφαλείας του Κράτους, η οποία δεν

μπορεί να εξασφαλιστεί με λιγότερο δραστικά μέτρα.

Με την παράγραφο 8 εισάγονται ορισμένες πρόσθετες εξαιρέσεις συμβάσεων παραχώρησης από το πεδίο εφαρμογής του νόμου. Ειδικότερα, όσον αφορά την εξαίρεση των συμβάσεων παραχώρησης υπηρεσιών που αφορούν την αγορά ή τη μίσθωση, με οποιουδήποτε χρηματοδοτικούς όρους, γης, υφιστάμενων κτισμάτων ή άλλων ακινήτων, επισημαίνεται ότι τέτοιου είδους συμφωνίες, οι οποίες έχουν ως αντικείμενο το δικαίωμα οικονομικού φορέα να εκμεταλλεύεται ορισμένους τομείς ή πόρους του Δημοσίου, δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, όπως έγγεια ή οιαδήποτε δημόσια ιδιοκτησία, ιδίως στον τομέα των θαλάσσιων λιμένων, των λιμένων εσωτερικής ναυσιπλοΐας ή των αερολιμένων, όπου το Δημόσιο ή η αναθέτουσα αρχή ή ο αναθέτων φορέας θέτει μόνο γενικούς όρους για την παραχώρηση του μισθίου στον μισθωτή χωρίς την προμήθεια συγκεκριμένων έργων ή υπηρεσιών, δεν πρέπει να θεωρούνται συμβάσεις παραχώρησης κατά την έννοια του παρόντος νόμου.

Με την παράγραφο 9 ορίζεται ότι οι συμβάσεις παραχώρησης που αφορούν τη λειτουργία λαχειοφόρων αγορών οι οποίες ανατίθενται σε οικονομικό φορέα βάσει αποκλειστικού δικαιώματος που εκχωρείται μέσω διαδικασίας άνευ δημοσίότητας δυνάμει των ισχυουσών εθνικών νομοθετικών, κανονιστικών ή

δημοσιευμένων διοικητικών διατάξεων σύμφωνα με τη ΣΛΕΕ εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου. Η εν λόγω εξαίρεση δικαιολογείται λόγω της παραχώρησης αποκλειστικού δικαιώματος σε οικονομικό φορέα, η οποία καθιστά απρόσφορη τη διενέργεια διαγωνισμού για την ανάθεση των εν λόγω υπηρεσιών.

Με την παράγραφο 10 ορίζεται ότι ο παρών νόμος δεν εφαρμόζεται στις Συμβάσεις Παραχώρησης που αναθέτουν Αναθέτοντες Φορείς για την άσκηση των δραστηριοτήτων τους σε τρίτη χώρα, υπό συνθήκες που δεν συνεπάγονται την υλική εκμετάλλευση δικτύου ή γεωγραφικής περιοχής εντός των γεωγραφικών ορίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Άρθρο 10

Ειδικές εξαιρέσεις στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών

(άρθρο 11 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)

Με το παρόν άρθρο ορίζεται ότι συμβάσεις παραχώρησης που αφορούν την παροχή ή την εκμετάλλευση δημόσιων δικτύων επικοινωνιών ή την παροχή στο κοινό μίας ή περισσότερων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου.

Άρθρο 11

Ειδικές εξαιρέσεις στον τομέα του ύδατος

(άρθρο 12 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)

Με το παρόν άρθρο εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου οι συμβάσεις παραχώρησης έργων και υπηρεσιών για τη διάθεση ή την εκμετάλλευση σταθερών δικτύων σχεδιασμένων για να παρέχουν στο κοινό υπηρεσίες στον τομέα της παραγωγής, της μεταφοράς ή της διανομής πόσιμου ύδατος ή της παροχής πόσιμου ύδατος στα δίκτυα αυτά. Εξαιρούνται επίσης συμβάσεις παραχώρησης υπηρεσιών για την αποχέτευση ή την επεξεργασία λυμάτων και για έργα υδραυλικής μηχανικής, αρδευτικά ή αποστραγγιστικά έργα (εφόσον ο όγκος του ύδατος που προορίζεται για εφοδιασμό με πόσιμο ύδωρ υπερβαίνει το 20 % του συνολικού όγκου ύδατος που διατίθεται για τα εν λόγω έργα ή εγκαταστάσεις άρδευσης ή αποστράγγισης) εφόσον συνδέονται με εξαιρουμένη δραστηριότητα.

Αιτιολογία της εν λόγω εξαίρεσης συνιστά η ιδιαίτερη σημασία των υπηρεσιών παροχής πόσιμου ύδατος και οι συνεχόμενες προς αυτό υπηρεσίες ύδρευσης και αποχέτευσης, ως αγαθών κοινής ωφελείας, και λόγω της θεμελιώδους σημασίας του ύδατος για την επιβίωση και την διασφάλιση της ποιότητας ζωής των πολιτών.

Άρθρο 12

**Συμβάσεις Παραχώρησης που ανατίθενται σε συνδεδεμένη επιχείρηση
(άρθρο 13 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)**

Με το παρόν άρθρο εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του νόμου συμβάσεις παραχώρησης, οι οποίες ανατίθενται από έναν αναθέτοντα φορέα σε μία συνδεδεμένη επιχείρηση, κύρια δραστηριότητα της οποίας είναι η παροχή των εν λόγω υπηρεσιών ή έργων στον όμιλο στον οποίο ανήκει η ίδια και όχι η παροχή υπηρεσιών στην αγορά. Οι επιχειρήσεις θεωρούνται συνδεδεμένες όταν υπάρχει άμεση ή έμμεση δεσπόζουσα επιρροή μεταξύ του αναθέτοντος φορέα και της ενδιαφερομένης επιχείρησης ή όταν αμφότεροι υπόκεινται στη δεσπόζουσα επιρροή άλλης επιχείρησης.

Επισημαίνεται ωστόσο ότι προκειμένου να εξασφαλισθεί ότι η μη τήρηση των διατυπώσεων δημοσιότητας του νόμου δεν προκαλεί στρέβλωση του ανταγωνισμού προς όφελος επιχειρήσεων ή κοινοπραξιών συνδεδεμένων με τους αναθέτοντες φορείς, εισάγονται ρυθμίσεις που θέτουν ανώτατα όρια ως την δραστηριοποίηση των εν λόγω φορέων στην αγορά και άνω των οποίων δεν θα είναι δυνατόν να τους ανατίθενται συμβάσεις παραχώρησης χωρίς διαγωνισμό, τη σύνθεση των κοινοπραξιών και τη σταθερότητα των σχέσεων μεταξύ αυτών των κοινοπραξιών και των αναθετόντων φορέων από τους οποίους απαρτίζονται.

Άρθρο 13

**Συμβάσεις που ανατίθενται σε κοινοπραξία ή σε Αναθέτοντα Φορέα που συμμετέχει σε κοινοπραξία
(άρθρο 14 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)**

Με το παρόν άρθρο εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου ορισμένες συμβάσεις παραχώρησης υπηρεσιών και έργων που ανατίθενται από αναθέτοντα φορέα σε κοινοπραξία η οποία έχει συσταθεί από αναθέτοντες φορείς με σκοπό την άσκηση των δραστηριοτήτων του παρόντος νόμου και της οποίας ο εν λόγω φορέας αποτελεί μέρος.

Και με το παρόν άρθρο, για την διαφύλαξη των αρχών της διαφάνειας και του ανταγωνισμού, εισάγονται εχέγγυα και προϋποθέσεις σχετικά με την τη σύνθεση των κοινοπραξιών και την σταθερότητα των δεσμών των αναθετόντων φορέων με την κοινοπραξία.

Άρθρο 14

Κοινοποίηση πληροφοριών από Αναθέτοντες Φορείς

(άρθρο 15 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)

Το παρόν άρθρο προβλέπει ορισμένες υποχρεώσεις κοινοποίησης στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ορισμένων πληροφοριών σχετικά με την εφαρμογή των προηγούμενων άρθρων.

Άρθρο 15

Αποκλεισμός δραστηριοτήτων που είναι άμεσα εκτεθειμένες στον ανταγωνισμό

(άρθρο 16 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)

Με το παρόν άρθρο εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του νόμου συμβάσεις παραχώρησης, οι οποίες ανατίθενται από αναθέτοντες φορείς και αποσκοπούν στη διεξαγωγή δραστηριότητας που αναφέρεται στο Παράρτημα II, εφόσον η εν λόγω δραστηριότητα, είναι απευθείας εκτεθειμένη στον ανταγωνισμό σε αγορές όπου η πρόσβαση δεν είναι περιορισμένη, όπως προκύπτει μετά από διαδικασία η οποία προβλέπεται προς τó σκοπό αυτό στην Οδηγία 2014/25/ΕΕ.

Άρθρο 16

Συμβάσεις Παραχώρησης μεταξύ φορέων του δημόσιου τομέα

(άρθρο 17 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)

Η υποχρέωση ανάθεσης των δημόσιων συμβάσεων μέσω των κανόνων του ενωσιακού δικαίου αποσκοπούν στη διασφάλιση ότι αυτές καθίστανται ανοικτές στον ανταγωνισμό, ούτως ώστε όλοι οι οικονομικοί φορείς να είναι σε θέση να εκδηλώσουν το ενδιαφέρον τους για την ανάθεση της σύμβασης, κατ' εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης, της αποφυγής των διακρίσεων και της διαφάνειας και στην αποφυγή των στρεβλώσεων της αγοράς. Εξάιρεση σε αυτόν τον κανόνα, οπότε και δύνανται να μην τυγχάνουν εφαρμογής οι διατάξεις των Οδηγιών περί της ανάθεσης των δημοσίων συμβάσεων χωρεί όταν μία αναθέτουσα αρχή/φορέας επιλέγει να εκπληρώνει την αποστολή δημοσίου συμφέροντος που τους έχει ανατεθεί είτε χρησιμοποιώντας τους δικούς τους διοικητικούς, τεχνικούς και λοιπούς πόρους, χωρίς να απευθύνονται σε εξωτερικούς φορείς που δεν αποτελούν μέρος της δικής της διάρθρωσης, είτε μέσω της συνεργασίας με άλλους δημόσιους φορείς.

Το γεγονός και μόνο ότι ο αντισυμβαλλόμενος της αναθέτουσας αρχής/ φορέα είναι δημόσιος φορέας δεν αρκεί κατ' αρχήν από μόνο του για την μη εφαρμογή των διατάξεών τους. Ωστόσο, ο σαφής προσδιορισμός και η ακριβής οριοθέτηση των προϋποθέσεων υπό τις οποίες επιτρέπεται η συνεργασία μεταξύ των δημοσίων φορέων αποτέλεσε ένα από τα πιο αμφιλεγόμενα ζητήματα του ευρωπαϊκού δικαίου στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, το οποίο έχει απασχολήσει εκτενώς τόσο τη θεωρία όσο και τη νομολογία τα τελευταία έτη. Το νομικό αυτό κενό κλήθηκε να καλύψει η νομολογία του Δικαστηρίου¹.

Δεδομένης της νομικής ασάφειας σχετικά με τον βαθμό στον οποίο οι συμβάσεις παραχώρησης που

1

Βλ. αποφάσεις της 18ης Νοεμβρίου 1999 C-107/98 Teckal, της 11ης Ιανουαρίου 2005 C-26/03 Stadt Halle, της 21ης Ιουλίου 2005 C-231/03 Coname, της 13ης Οκτωβρίου 2005 C-458/03 Parking Brixen, της 10ης Νοεμβρίου 2005 C-29/04 Commission v Austria, της 19ης Απριλίου 2007 C-295/05 ASEMFO v TRAGSA, της 6ης Απριλίου 2006 C-410/04 ANAV, της 11ης Μαΐου 2006 C-340/04 Carbotermo, της 13ης Νοεμβρίου 2008 C-324/07 Coditel Brabant, της 10ης Σεπτεμβρίου 2009 C-573/07 Sea, απόφαση της 18ης Οκτωβρίου 2012 C-218/11 - Edukovizig και Hochtief Construction, απόφαση της 8ης Μαΐου 2014 C-15/13 – Datenlotsen Informationssysteme, απόφαση της 13ης Ιουνίου 2013, C-386/11 Piepenbrock

συνάπτονται μεταξύ φορέων του δημόσιου τομέα θα πρέπει να καλύπτονται από τους κανόνες περί ανάθεσης συμβάσεων παραχώρησης και της διαφορετικής ερμηνείας της νομολογίας του Δικαστηρίου στα κράτη μέλη, η Οδηγία μετουσιώνει σε κανονιστικό επίπεδο τα πορίσματα της νομολογίας προβαίνοντας στη ρύθμιση αυτού του νευραλγικού και ιδιαίτερα ευαίσθητου θέματος της συνεργασίας μεταξύ των δημοσίων φορέων, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα ότι οι εξαιρούμενες συνεργασίες μεταξύ δημοσίων φορέων δεν θα προκαλούν στρέβλωση του ανταγωνισμού έναντι των ιδιωτικών οικονομικών φορέων.

Πιο συγκεκριμένα, η ανάθεση μίας σύμβασης παραχώρησης από μία αναθέτουσα αρχή σε έναν διακριτό απ' αυτήν φορέα, συνιστά σύμβαση "κάθετης συνεργασίας", άλλως "οιονεί αυτεπιστασίας" (inhouse) και εξαιρείται από το πεδίο εφαρμογής του νόμου όταν η αναθέτουσα αρχή ασκεί στο εν λόγω νομικό πρόσωπο έλεγχο ανάλογο εκείνου που ασκεί επί των δικών της υπηρεσιών, υπό την προϋπόθεση ότι το ελεγχόμενο νομικό πρόσωπο εκτελεί ποσοστό άνω του 80 % των δραστηριοτήτων του κατά την εκτέλεση των συμβάσεων που του ανατίθενται από την ελέγχουσα αναθέτουσα αρχή ή αναθέτοντα φορέα ή από άλλα νομικά πρόσωπα ελεγχόμενα από την εν λόγω αναθέτουσα αρχή ή αναθέτοντα φορέα, ανεξαρτήτως του ωφελούμενου από την εκτέλεση των συμβάσεων. Η εξαίρεση δεν θα πρέπει να επεκτείνεται σε καταστάσεις όπου υπάρχει άμεση συμμετοχή ιδιωτικού οικονομικού φορέα στο κεφάλαιο του ελεγχόμενου νομικού προσώπου εφόσον, σε αυτές τις περιπτώσεις, η ανάθεση σύμβασης παραχώρησης χωρίς διαγωνισμό θα παρέχει στον ιδιωτικό οικονομικό φορέα με κεφαλαιακή συμμετοχή στο ελεγχόμενο νομικό πρόσωπο αδικαιολόγητο πλεονέκτημα έναντι των ανταγωνιστών του. Ωστόσο, λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών ορισμένων δημοσίων φορέων, η εξαίρεση αυτή δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται σε περιπτώσεις κατά τις οποίες η συμμετοχή συγκεκριμένων ιδιωτικών οικονομικών φορέων στο κεφάλαιο του ελεγχόμενου νομικού προσώπου καθίσταται υποχρεωτική μέσω νομοθετικής διάταξης του εθνικού

δικαίου, υπό την προϋπόθεση ότι η συμμετοχή αυτή δεν συνεπάγεται αποφασιστική επιρροή στις αποφάσεις του ελεγχόμενου νομικού προσώπου. Θα πρέπει να διευκρινιστεί περαιτέρω ότι το αποφασιστικό στοιχείο είναι μόνο η άμεση ιδιωτική συμμετοχή στο ελεγχόμενο νομικό πρόσωπο. Κατά συνέπεια, όταν υπάρχει ιδιωτική κεφαλαιακή συμμετοχή στην ή στις ελέγχουσες αναθέτουσες αρχές ή τον ή τους ελέγχοντες αναθέτοντες φορείς, αυτό δεν αποκλείει την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων στο ελεγχόμενο νομικό πρόσωπο, χωρίς την εφαρμογή των διαδικασιών της παρούσας οδηγίας, διότι οι εν λόγω συμμετοχές δεν επηρεάζουν αρνητικά τον ανταγωνισμό μεταξύ ιδιωτικών οικονομικών φορέων.

Αντίστοιχα, διατυπώνονται οι προϋποθέσεις βάσει των οποίων δύο αναθέτουσες αρχές/ φορείς μπορούν να συνεργάζονται μεταξύ τους για την από κοινού εκπλήρωση μίας δημόσιας αποστολής ("οριζόντια συνεργασία"), η οποία εξαιρείται από το πεδίο εφαρμογής του νόμου εφόσον: (α) η συνεργασία αποσκοπεί στην εκπλήρωση κοινών στόχων, (β) η υλοποίηση της συνεργασίας αυτής εξυπηρετεί σκοπούς δημοσίου συμφέροντος και (γ) οι συμμετέχουσες αναθέτουσες αρχές ή οι συμμετέχοντες αναθέτοντες φορείς εκτελούν στην ελεύθερη αγορά λιγότερο από το 20 % των δραστηριοτήτων που αφορούν την συνεργασία. Στο σημείο αυτό επισημαίνεται ότι οι υπηρεσίες που παρέχονται από τις διάφορες

συμμετέχουσες αρχές ή φορείς δεν είναι απαραίτητο να είναι όμοιες, ούτε η συνεργασία αυτή συνεπάγεται ότι όλες οι συμμετέχουσες αρχές/ φορείς αναλαμβάνουν την εκτέλεση βασικών συμβατικών υποχρεώσεων, αρκεί ότι αναλαμβάνουν την δέσμευση να συμβάλουν στη συνεργατική εκτέλεση της σύμβασης.

Τέλος, τίθεται το πλαίσιο βάσει του οποίου προσδιορίζονται οι προδιαγραφές επάρκειας των τεχνικών υπηρεσιών για την προετοιμασία, τη διεξαγωγή της διαδικασίας ανάθεσης και την εποπτεία ή επίβλεψη σύμβασης παραχώρησης. Σε περίπτωση που μία υπηρεσία δεν πληροί τις προδιαγραφές επάρκειας, μπορεί να αναθέσει τα έργα και τις μελέτες αρμοδιότητάς της με προγραμματική σύμβαση στην τεχνική υπηρεσία του εποπτεύοντος φορέα ή της περιφέρειας ή σε άλλη τεχνική υπηρεσία του κεντρικού δημόσιου τομέα.

ΤΜΗΜΑ III **Γενικές διατάξεις**

Άρθρο 17

Διάρκεια της Σύμβασης Παραχώρησης

(άρθρο 18 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)

Το παρόν άρθρο εισάγει ρυθμίσεις που οριοθετούν την διάρκεια της σύμβασης παραχώρησης. Συναφώς επισημαίνεται ότι το Δικαστήριο της ΕΕ έχει κρίνει ότι η πρακτική της σύναψης δημοσίων συμβάσεων υπηρεσιών αορίστου χρόνου δεν συνάδει με το σύστημα και τον σκοπό του ενωσιακού δικαίου περί δημοσίων συμβάσεων. Η πρακτική της σύναψης συμβάσεων μακράς διάρκειας μπορεί μακροπρόθεσμα να έχει ως αποτέλεσμα την παρακώλυση του ανταγωνισμού μεταξύ των δυνητικών παρόχων υπηρεσιών και να εμποδίζουν την ελεύθερη κυκλοφορία υπηρεσιών και την ελευθερία εγκατάστασης. Προκειμένου λοιπόν να αποφευχθεί η στεγανοποίηση της αγοράς και ο περιορισμός του ανταγωνισμού, οι αναθέτουσες αρχές/ φορείς θα πρέπει να συνάπτουν συμβάσεις κατ'αρχήν με περιορισμένη χρονική διάρκεια. Εφόσον η διάρκεια της σύμβασης υπερβαίνει τη πενταετία, θα πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα ώστε η διάρκεια της σύμβασης να μην υπερβαίνει το χρονικό διάστημα εκείνο, εντός του οποίου ευλόγως ο παραχωρησιούχος δύναται να αποσβέσει την επένδυση που έκανε για τη μαζί με μία εύλογη απόδοση του επενδεδυμένου κεφαλαίου, υπό κανονικές συνθήκες λειτουργίας, λαμβάνοντας υπόψη ειδικούς συμβατικούς στόχους που ανέλαβε ο παραχωρησιούχος προκειμένου να καλύψει απαιτήσεις που αφορούν, για παράδειγμα, την ποιότητα ή την τιμή για τους χρήστες. Η εκτίμηση θα πρέπει να ισχύει τη στιγμή της ανάθεσης της σύμβασης παραχώρησης. Οι επενδύσεις που λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό περιλαμβάνουν τόσο την αρχική επένδυση όσο και τις επενδύσεις που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια της σύμβασης παραχώρησης.

Άρθρο 18

**Κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες
(άρθρο 19 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)**

Στο παρόν άρθρο παρατίθενται οι διατάξεις οι οποίες εφαρμόζονται κατά την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης για κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες, οι οποίες ως εκ της φύσεως τους έχουν περιορισμένη διασυννοριακή διάσταση, όπως ορισμένες κοινωνικές, υγειονομικές, ή εκπαιδευτικές υπηρεσίες.

Προκειμένου να διασφαλίζεται η αρχή της διαφάνειας και της ενημέρωσης των οικονομικών φορέων σχετικά με την ανάθεση των εν λόγω συμβάσεων, προβλέπεται η υποχρέωση δημοσίευσης προκαταρκτικής προκήρυξης και η γνωστοποίηση της συναφθείσας σύμβασης παραχώρησης για κάθε σύμβαση παραχώρησης της οποίας η εκτιμώμενη αξία ισούται ή υπερβαίνει το χρηματικό κατώφλι, καθώς και οι διατάξεις για την παροχή έννομης προστασίας κατά το στάδιο που προηγείται της σύναψης της σύμβασης παραχώρησης.

Για τις συμβάσεις των οποίων η εκτιμώμενη αξία υπολείπεται του χρηματικού κατωφλίου, εφαρμόζονται οι υποχρεώσεις δημοσιότητας σε εθνικό επίπεδο, η δημοσίευση στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ. και στην ιστοσελίδα της αναθέτουσας αρχής/ φορέα, εφόσον διαθέτουν: α) της περιληπτικής προκήρυξης Σύμβασης Παραχώρησης, β) της γνωστοποίησης συναφθείσας Σύμβασης Παραχώρησης, εντός 48 ημερών από την ανάθεσή της, γ) της γνωστοποίησης τροποποίησης Σύμβασης Παραχώρησης, εντός 48 ημερών από την σύναψη της τροποποιητικής σύμβασης. Επίσης, εφαρμόζονται οι διατάξεις για την παροχή έννομης προστασίας κατά το στάδιο που προηγείται της σύναψης της σύμβασης παραχώρησης.

Τέλος, σε όλες τις συμβάσεις παραχώρησης εφαρμόζονται οι γενικές αρχές του άρθρου 6 του παρόντος νόμου.

**Άρθρο 19
Μεικτές συμβάσεις
(άρθρο 20 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)**

Στο άρθρο 20 περιλαμβάνονται ρυθμίσεις σχετικά με το εφαρμοστέο νομικό καθεστώς για την ανάθεση μικτών συμβάσεων.

Ο γενικός κανόνας είναι ότι το εφαρμοστέο νομικό καθεστώς θα πρέπει να καθορίζεται σε συνάρτηση με το κύριο αντικείμενο της σύμβασης, εάν τα διάφορα τμήματα της συγκεκριμένης σύμβασης είναι αντικειμενικώς αδύνατον να διαχωριστούν. Επισημαίνεται ότι ο τρόπος με τον οποίον οι αναθέτουσες αρχές και οι αναθέτοντες φορείς καθορίζουν εάν τα διάφορα μέρη είναι δυνατό να διαχωριστούν ή όχι, πρέπει να είναι αιτιολογημένος και να βασίζεται στη σχετική νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η αξιολόγηση θα γίνεται σε κατά περίπτωση βάση και θα πρέπει να βασίζονται σε αντικειμενικά αποδεικτικά στοιχεία, επαρκή να τις αιτιολογήσουν και να θεμελιώσουν την ανάγκη σύναψης ενιαίας σύμβασης.

Στην περίπτωση μεικτών συμβάσεων οι οποίες μπορούν να διαχωριστούν, οι αναθέτουσες αρχές και οι

αναθέτοντες φορείς παραμένουν ελεύθερες να αναθέτουν χωριστές συμβάσεις για τα επιμέρους τμήματα της μεικτής σύμβασης, οπότε οι διατάξεις που εφαρμόζονται σε καθένα από τα επιμέρους τμήματα θα πρέπει να προσδιορίζονται αποκλειστικώς σε συνάρτηση με τα χαρακτηριστικά της συγκεκριμένης σύμβασης.

Άρθρο 20

Μεικτές συμβάσεις που αφορούν την άμυνα ή την ασφάλεια (άρθρο 21 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)

Το παρόν άρθρο περιλαμβάνει διατάξεις σχετικά με το εφαρμοστέο νομικό καθεστώς για την ανάθεση και εκτέλεση μεικτών συμβάσεων στον τομέα της άμυνας και της ασφάλειας.

Άρθρο 21

Συμβάσεις που καλύπτουν δραστηριότητες που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα II και άλλες δραστηριότητες (άρθρο 22 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)

Οι συμβάσεις παραχώρησης είναι δυνατόν να ανατίθενται από αναθέτουσες αρχές/ φορείς για την κάλυψη απαιτήσεων πολλαπλών δραστηριοτήτων που υπόκεινται ενδεχομένως σε διαφορετικά νομικά καθεστάτα. Στο παρόν άρθρο διευκρινίζεται ότι οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να επιλέξουν είτε την ανάθεση χωριστών συμβάσεων για κάθε δραστηριότητα, είτε την ανάθεση ενιαίας σύμβασης. Συγκεκριμένα ορίζεται ότι το νομικό καθεστώς που εφαρμόζεται σε καθεμιά από τις χωριστές αυτές συμβάσεις λαμβάνεται βάσει των χαρακτηριστικών κάθε συγκεκριμένης δραστηριότητας εκάστης σύμβασης, ενώ το νομικό καθεστώς

που εφαρμόζεται σε μια ενιαία σύμβαση παραχώρησης προοριζόμενη να καλύψει πλείονες δραστηριότητες υπάγεται στους κανόνες που διέπουν τη δραστηριότητα για την οποία προορίζεται κατά κύριο λόγο. Διευκρινίζεται ωστόσο ότι η επιλογή ανάμεσα στην ανάθεση ενιαίας σύμβασης και στην ανάθεση περισσότερων χωριστών συμβάσεων δεν πρέπει να γίνεται με σκοπό την εξαίρεση μιας σύμβασης ή συμβάσεων παραχώρησης από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου.

Επιπρόσθετα, στο άρθρο παρατίθενται επίσης οι κανόνες για την επιλογή του εφαρμοστέου νομικού καθεστώτος στις περιπτώσεις όπου είναι αντικειμενικά αδύνατος ο καθορισμός της κύριας δραστηριότητας της υπό ανάθεση σύμβασης παραχώρησης.

Άρθρο 22

Συμβάσεις που καλύπτουν δραστηριότητες που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα II και συγχρόνως αφορούν την άμυνα ή την ασφάλεια (άρθρο 23 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)

Σε αντιστοιχία με τις διατάξεις του προηγούμενου άρθρου, το παρόν άρθρο περιλαμβάνει ρυθμίσεις αναφορικά με την επιλογή του εφαρμοστέου νομικού καθεστώτος για την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης που προορίζονται να καλύψουν πλείονες δραστηριότητες που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα ΙΙ και συγχρόνως άπτονται της άμυνας ή της ασφάλειας

Άρθρο 23

Συμβάσεις Παραχώρησης κατ' αποκλειστικότητα (άρθρο 24 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)

Το παρόν άρθρο δίνει τη δυνατότητα στις αναθέτουσες αρχές/ αναθέτοντες φορείς να μπορούν να παραχωρούν κατ' αποκλειστικότητα το δικαίωμα συμμετοχής στις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων παραχώρησης υπηρεσιών σε προστατευόμενα εργαστήρια και σε οικονομικούς φορείς ή να προβλέπουν την εκτέλεση των συμβάσεων αυτών στο πλαίσιο προγραμμάτων προστατευμένων θέσεων εργασίας, προκειμένου να διευκολύνεται η ένταξη ή επανένταξη των ατόμων με αναπηρίες στην αγορά εργασίας. Πρόκειται για ρύθμιση που διευκολύνει την διενέργεια διαδικασιών ανάθεσης για την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης υπηρεσιών σε Προστατευμένα Παραγωγικά Εργαστήρια, Κοινωνικούς Συνεταιρισμούς Περιορισμένης Ευθύνης (ΚΟΙ.Σ.Π.Ε.), Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις Ένταξης κ.ο.κ., στο πλαίσιο της υλοποίησης πολιτικών κοινωνικής συνοχής που αποσκοπούν στην ενίσχυση ευπαθών ομάδων.

Άρθρο 24

Υπηρεσίες έρευνας και ανάπτυξης

(άρθρο 25 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)

Στο παρόν άρθρο ορίζεται ότι Συμβάσεις Παραχώρησης Υπηρεσιών για υπηρεσίες έρευνας και ανάπτυξης εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου εφόσον πληρούνται αμφότερες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) τα οφέλη ανήκουν αποκλειστικά στην αναθέτουσα αρχή ή στον αναθέτοντα φορέα για χρήση κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων της/του, και
- β) η παρεχόμενη υπηρεσία αμείβεται εξ ολοκλήρου από την αναθέτουσα αρχή ή τον αναθέτοντα φορέα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

Αρχές

Άρθρο 25

Δικαιούμενοι συμμετοχής - Οικονομικοί Φορείς

(άρθρο 26 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)

Στο παρόν άρθρο ρυθμίζεται το δικαίωμα συμμετοχής διαφόρων κατηγοριών οικονομικών φορέων της ημεδαπής και της αλλοδαπής στις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων παραχώρησης. Ορίζεται, κατά τρόπο που ενσωματώνει τις σχετικές πρόνοιες του ενωσιακού κεκτημένου, το δικαίωμα συμμετοχής φυσικών ή νομικών προσώπων που προέρχονται από κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τρίτες χώρες που έχουν συνάψει πολυμερείς ή διμερείς διεθνείς συμφωνίες με την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Με την παράγραφο 2 ορίζεται ότι οι οικονομικοί φορείς οι οποίοι, δυνάμει της νομοθεσίας του κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο οποίο είναι εγκατεστημένοι, έχουν δικαίωμα να παρέχουν τη συγκεκριμένη υπηρεσία, δεν απορρίπτονται με μοναδική αιτιολογία το γεγονός ότι, θα έπρεπε να είναι είτε φυσικά είτε νομικά πρόσωπα δυνάμει της ελληνικής νομοθεσίας.

Με τις παραγράφους 3 και 4 διευκρινίζεται επιπλέον, ότι οι ενώσεις οικονομικών φορέων, ακόμη και όταν οργανώνονται υπό μορφή προσωρινής ένωσης, μπορούν να συμμετέχουν σε διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων παραχώρησης χωρίς να χρειάζεται να περιβληθούν συγκεκριμένη νομική μορφή. Εφόσον τούτο κριθεί αναγκαίο, (π.χ. στις περιπτώσεις που απαιτείται από κοινού και εις ολόκληρον ευθύνη), μπορούν να υποχρεώνονται να περιβληθούν μία συγκεκριμένη νομική μορφή με την ανάθεση της σύμβασης παραχώρησης, στο μέτρο που η περιβολή αυτής της νομικής μορφής είναι αναγκαία για την ορθή εκτέλεση της σύμβασης. Επιπρόσθετα, στο μέτρο που η εκτέλεση των συμβάσεων παραχώρησης από ενώσεις οικονομικών φορέων απαιτεί την επιβολή όρων που δεν επιβάλλονται σε μεμονωμένους συμμετέχοντες, οι όροι αυτοί, οι οποίοι θα πρέπει να αιτιολογούνται επαρκώς και να είναι σύμφωνοι προς την αρχή της αναλογικότητας (π.χ. θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν την απαίτηση να ορισθεί κοινός εκπρόσωπος ή επικεφαλής εταίρος, για τους σκοπούς της διαδικασίας ανάθεσης της σύμβασης παραχώρησης ή την απαίτηση πληροφόρησης σχετικά με τη σύνθεσή τους).

Τέλος, ορίζεται ότι οι αναθέτουσες αρχές ή αναθέτοντες φορείς θα πρέπει να καθορίζουν ρητά τον τρόπο με τον οποίο οι οικονομικοί φορείς πρέπει να πληρούν τις απαιτήσεις οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας, ή τα κριτήρια τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας. Στα πρότυπα Τεύχη Διαγωνισμού που δύνανται να εγκρίνονται, μπορούν να περιλαμβάνονται τυποποιημένοι όροι σχετικά με την εκ μέρους των ενώσεων οικονομικών φορέων τήρηση των απαιτήσεων αυτών.

**Άρθρο 26
Ονοματολογίες
(άρθρο 27 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)**

Στο παρόν άρθρο διευκρινίζεται ότι οποιεσδήποτε αναφορές σε ονοματολογίες στο πλαίσιο της ανάθεσης

Συμβάσεων Παραχώρησης πραγματοποιούνται χρησιμοποιώντας το «Κοινό λεξιλόγιο για τις δημόσιες συμβάσεις (CPV)» όπως θεσπίστηκε δυνάμει του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2195/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, όπως τροποποιήθηκε από τους Κανονισμούς της Επιτροπής 2151/2003 (L 329) και 213/2008 (L 74) και ισχύει κάθε φορά.

Άρθρο 27

Εχεμύθεια

(άρθρο 28 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)

Στο παρόν άρθρο ορίζεται ότι με την επιφύλαξη άλλων διατάξεων του παρόντος νόμου, η αναθέτουσα αρχή ή ο αναθέτων φορέας δεν αποκαλύπτει πληροφορίες που της/του έχουν διαβιβάσει οικονομικοί φορείς και τις οποίες έχουν χαρακτηρίσει ως εμπιστευτικές, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, των τεχνικών ή εμπορικών απορρήτων και των εμπιστευτικών πτυχών των προσφορών. Το παρόν άρθρο δεν εμποδίζει τη δημοσιοποίηση μη εμπιστευτικών τμημάτων συναφθεισών συμβάσεων παραχώρησης, συμπεριλαμβανομένων τυχόν μεταγενέστερων τροποποιήσεων.

Με την παράγραφο 2 παρέχεται η δυνατότητα στις αναθέτουσες αρχές να επιβάλλουν απαιτήσεις στους οικονομικούς φορείς, με σκοπό την προστασία του εμπιστευτικού χαρακτήρα των πληροφοριών τις οποίες παρέχουν οι αναθέτουσες αρχές καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ανάθεσης και εκτέλεσης της σύμβασης. Στην παράγραφο 3, προς αποφυγή καταχρηστικής επίκλησης των κανόνων περί εχεμύθειας, προβλέπει ότι, εφόσον ένας οικονομικός φορέας χαρακτηρίζει πληροφορίες εμπιστευτικές λόγω ύπαρξης τεχνικού ή εμπορικού απορρήτου, υποχρεούται να αναφέρει ρητά στη σχετική δήλωσή του όλες τις

σχετικές νομοθετικές ή κανονιστικές διατάξεις ή διοικητικές πράξεις που επιβάλλουν την εμπιστευτικότητα της συγκεκριμένης πληροφορίας. Στην παράγραφο 4 ορίζεται ότι δεν χαρακτηρίζονται ως εμπιστευτικές πληροφορίες σχετικά με τις τιμές μονάδος, τις προσφερόμενες ποσότητες, την οικονομική προσφορά και τα στοιχεία της τεχνικής προσφοράς που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγησή της, εφόσον ως κριτήριο ανάθεσης έχει επιλεγεί η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά με βάση τη βέλτιστη σχέση ποιότητας-τιμής.

Άρθρο 28

Κανόνες που εφαρμόζονται στην επικοινωνία

(άρθρο 29 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)

Το άρθρο ορίζει τα μέσα ηλεκτρονικής επικοινωνίας τα οποία πρέπει να χρησιμοποιούν οι αναθέτουσες αρχές και οι αναθέτοντες φορείς για την επικοινωνία και την ανταλλαγή πληροφοριών κατά την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης. Τα μέσα ηλεκτρονικής επικοινωνίας μπορούν να απλοποιήσουν σημαντικά την διαδικασία, μειώνουν την διοικητική επιβάρυνση, καθώς και ενισχύουν την αποτελεσματικότητα, την ταχύτητα και τη διαφάνεια των διαδικασιών ανάθεσης συμβάσεων παραχώρησης. Επιπρόσθετα, διευκολύνουν την συμμετοχή σε διαδικασίες ανάθεσης οικονομικών φορέων, οι οποίοι δεν έχουν την φυσική τους παρουσία στην Ελλάδα. Στο πλαίσιο αυτό, τα επιλεγέντα μέσα επικοινωνίας και ανταλλαγής πληροφοριών είναι εν γένει τα ηλεκτρονικά μέσα, το ταχυδρομείο ή φάξ, παράδοση ιδιοχείρως πιστοποιούμενη από αποδεικτικό παραλαβής.

Λαμβανομένης υπόψη της ιδιαίτερης φύσης και της πολυπλοκότητας των συμβάσεων παραχώρησης, καθίσταται προαιρετική η χρήση του Εθνικού Ηλεκτρονικού Συστήματος Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.) από τις αναθέτουσες αρχές και τους αναθέτοντες φορείς, εφόσον γίνεται ρητή περί τούτου μνεία στα Τεύχη Διαγωνισμού. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και του κατ' ύλην αρμόδιου Υπουργού μπορεί ωστόσο να καθίσταται υποχρεωτική η χρήση του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. για συγκεκριμένες κατηγορίες συμβάσεων παραχώρησης, αναλόγως του είδους, του αντικειμένου ή της αξίας αυτών. Τέλος στις παραγράφους 4 έως 6 δίδονται εξουσιοδοτήσεις στον κανονιστικό νομοθέτη για πληθώρα θεμάτων χρήσης και λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ
ΚΑΝΟΝΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΘΕΣΗ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗΣ
ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'
Γενικές αρχές

Άρθρο 29

Γενικές αρχές

(άρθρο 30 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)

Η παράγραφος 1 του παρόντος άρθρου αποτυπώνει έναν προβληματισμό κομβικής σημασίας για το έργο της ενσωμάτωσης της Οδηγίας 2014/23/ΕΕ, η οποία καταλείπει στον εθνικό νομοθέτη την διακριτική ευχέρεια της περιγραφής και της θεσμοθέτησης μίας συγκεκριμένης διαδικασίας ή διαδικασιών ανάθεσης των συμβάσεων παραχώρησης. Δεδομένου ότι η Οδηγία, λόγω της ιδιαιτερότητας των συμβάσεων παραχώρησης, της μακράς χρονικής διάρκειάς τους και της πολυπλοκότητας τους, δεν προδιαγράφει τη διαδικασία ανάθεσης, η εθνική διάταξη μεταγραφής επέλεξε να μην προδιαγράψει μία συγκεκριμένη διαδικασία, παρέχοντας στις αναθέτουσες αρχές και τους αναθέτοντες φορείς την ελευθερία να οργανώσουν ελεύθερα την διαδικασία για την επιλογή του παραχωρησιούχου, εκτιμώντας κάθε φορά τις

ιδιαίτερες ανάγκες της σύμβασης. Τονίζεται ωστόσο ότι κατά τον σχεδιασμό της διαδικασίας ανάθεσης τηρούνται οι αρχές που καθορίζονται στο άρθρο 6 και λαμβάνεται μέριμνα για την ίση μεταχείριση των υποψηφίων και την αποφυγή διακριτικής μεταχείρισης.

Με τις παραγράφους 3-5 σκοπείται η ανταπόκριση της χώρας στις υποχρεωτικές εφαρμογές διατάξεις της Οδηγίας περί λήψης των κατάλληλων μέτρων για την εξασφάλιση της συμμόρφωσης προς τις υποχρεώσεις στους τομείς του περιβαλλοντικού, κοινωνικοασφαλιστικού και εργατικού δικαίου οι οποίες ισχύουν. Συνεπώς, προβλέπεται η συμπερίληψη στα έγγραφα της σύμβασης, καθώς και στην προσφορά των οικονομικών φορέων ειδικού όρου εκτέλεσης της σύμβασης που θεσπίζει ρητή δέσμευση των Οικονομικών Φορέων ότι, κατά την εκτέλεση των συμβάσεων παραχώρησης, θα τηρήσουν τις υποχρεώσεις στους τομείς του περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου, και τυχόν παράβαση των υποχρεώσεων αυτών θα επιφέρει κυρώσεις που ορίζουν οι κείμενες διατάξεις, καθώς και οποιαδήποτε άλλη κύρωση ήθελε περιληφθεί στα έγγραφα της σύμβασης παραχώρησης. Η τήρηση των εν λόγω υποχρεώσεων επιβεβαιώνεται από τα όργανα που επιβλέπουν την εκτέλεση των Συμβάσεων Παραχώρησης και τις αρμόδιες δημόσιες αρχές και υπηρεσίες που ενεργούν εντός των ορίων της ευθύνης και της αρμοδιότητάς τους. Επιπλέον, κατά την κατάρτιση προγραμμάτων επιθεωρήσεων και ελέγχων του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.Ε.Π.Ε.) και της Ειδικής Υπηρεσίας Επιθεωρητών Περιβάλλοντος (Ε.Υ.Ε.Π.) λαμβάνεται μέριμνα για την κατά προτεραιότητα ένταξη σε αυτά Οικονομικών Φορέων που εκτελούν Συμβάσεις Παραχώρησης.

Άρθρο 30

Δημοσιεύσεις προκήρυξης Συμβάσεων Παραχώρησης

(άρθρο 31 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)

Το παρόν άρθρο ρυθμίζει τις απαιτήσεις δημοσιότητας που πρέπει να τηρούν οι αναθέτουσες αρχές και οι αναθέτοντες φορείς κατά την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης, των οποίων η εκτιμώμενη αξία υπερβαίνει το χρηματικό όριο της παραγράφου 5 του άρθρου 1, οι οποίες συνίστανται στην δημοσίευση προκήρυξης. Προς τον σκοπό της εξασφάλισης του μέγιστου βαθμού διαφάνειας και της επίτευξης πραγματικού ανταγωνισμού προβλέπεται η υποχρέωση γνωστοποίησης ορισμένων βασικών πληροφοριακών στοιχείων για τις υπό ανάθεση συμβάσεις παραχώρησης, με τη μορφή πληροφοριακών εντύπων, τα οποία δημοσιεύτηκαν με βάση τον Εκτελεστικό Κανονισμό 2015/1986 της Επιτροπής "περί κατάρτισης τυποποιημένων εντύπων για τη δημοσίευση προκηρύξεων και γνωστοποιήσεων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων και περί καταργήσεως του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 842/2011".

Αντίστοιχα, για την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης για κοινωνικές και ειδικές υπηρεσίες του άρθρου 19, οι αναθέτουσες αρχές και οι αναθέτοντες φορείς υποχρεούνται να δημοσιεύσουν προκαταρκτική προκήρυξη, σύμφωνα με τα τυποποιημένα έντυπα του Εκτελεστικού Κανονισμού 2015/1986.

Με τις παραγράφους 4 και 5 εισάγεται παρέκκλιση από την υποχρέωση δημοσίευσης προκήρυξης στις περιπτώσεις όπου η σύμβαση παραχώρησης μπορεί να ανατεθεί σε έναν οικονομικό φορέα για λόγους μοναδικότητας, έλλειψης ανταγωνισμού για τεχνικούς λόγους, ύπαρξης αποκλειστικού δικαιώματος, προστασίας δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και αποκλειστικών δικαιωμάτων. Επιπρόσθετα, εισάγεται παρέκκλιση από την υποχρέωση δημοσίευσης προκήρυξης εφόσον, σε προηγούμενη διαδικασία ανάθεσης σύμβασης παραχώρησης, δεν υποβλήθηκε καμία αίτηση συμμετοχής ή προσφορά ή καμία από τις υποβληθείσες αιτήσεις ή προσφορές δεν κρίθηκε κατάλληλη, υπό την προϋπόθεση ότι δεν έχουν τροποποιηθεί ουσιωδώς οι αρχικοί όροι της σύμβασης παραχώρησης και ότι διαβιβάζεται σχετική έκθεση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εφόσον το ζητήσει.

Άρθρο 31

Γνωστοποιήσεις συναφθεισών Συμβάσεων Παραχώρησης

(άρθρο 32 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)

Προς τον σκοπό της ενίσχυσης της διαφάνειας προβλέπεται η υποχρέωση γνωστοποίησης των αποτελεσμάτων συναφθεισών συμβάσεων παραχώρησης, των οποίων η αξία υπερβαίνει το χρηματικό όριο της παραγράφου 5 του άρθρου 1. Οι γνωστοποιήσεις αυτές αποστέλλονται στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τη μορφή τυποποιημένων εντύπων του Εκτελεστικού Κανονισμού 2015/1986.

Άρθρο 32

Μορφή και τρόπος δημοσίευσης των προκηρύξεων και γνωστοποιήσεων σε επίπεδο Ευρωπαϊκής

Ένωσης

(άρθρο 33 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)

Στο παρόν άρθρο παρατίθενται οι διατάξεις που περιγράφουν την μορφή και το περιεχόμενο των τυποποιημένων εντύπων της δημοσίευσης των προκηρύξεων, των γνωστοποιήσεων των συναφθεισών συμβάσεων και των γνωστοποιήσεων τροποποίησης της σύμβασης καθώς και τον τρόπο υποβολής και δημοσίευσής τους στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Άρθρο 33

Δημοσίευση σε εθνικό επίπεδο

(άρθρο 33 παρ. 4, δεύτερο εδάφιο Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)

Στο παρόν άρθρο περιγράφονται οι απαιτήσεις δημοσιότητας των συμβάσεων παραχώρησης σε εθνικό

επίπεδο. Συγκεκριμένα, πέραν των υποχρεώσεων δημοσίευσης σε ευρωπαϊκό επίπεδο, συμφώνως προς τα οριζόμενα στα προηγούμενα άρθρα, ορίζεται το Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ. ως το μοναδικό και ενιαίο υποχρεωτικό σημείο δημοσιότητας όλων των προκηρύξεων, διακηρύξεων και των αποφάσεων ανάθεσης συμβάσεων παραχώρησης σε εθνικό επίπεδο.

Οι προκηρύξεις και οι διακηρύξεις πρέπει να φέρουν Αριθμό Διαδικτυακής Ανάρτησης Μητρώου (ΑΔΑΜ) και δεν δημοσιεύονται σε εθνικό επίπεδο πριν από τη δημοσίευσή τους από την Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επισημαίνεται στη συνέχεια ότι οι προκηρύξεις συμβάσεων και οι γνωστοποιήσεις συναφθεισών συμβάσεων που δημοσιεύονται σε εθνικό επίπεδο, δεν περιλαμβάνουν πληροφορίες άλλες από εκείνες που περιέχονται στις αντίστοιχες προκηρύξεις και γνωστοποιήσεις που αποστέλλονται στην Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Άρθρο 34

Ηλεκτρονική διαθεσιμότητα των Τευχών Διαγωνισμού

(άρθρο 34 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)

Προς διευκόλυνση της ενημέρωσης των οικονομικών φορέων σχετικά με τις υπό ανάθεση συμβάσεις παραχώρησης και της ενθάρρυνσής τους στην υποβολή προσφοράς, στο παρόν άρθρο ορίζεται ότι οι αναθέτουσες αρχές και οι αναθέτοντες φορείς παρέχουν δωρεάν απεριόριστη και πλήρη άμεση πρόσβαση, με ηλεκτρονικά μέσα, στα τεύχη διαγωνισμού από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης Σύμβασης Παραχώρησης, ή, εάν η προκήρυξη δεν περιέχει την πρόσκληση για την υποβολή προσφορών, από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης για την υποβολή προσφορών. Στο κείμενο

της προκήρυξης της Σύμβασης Παραχώρησης ή των εν λόγω προσκλήσεων διευκρινίζεται η διεύθυνση διαδικτύου στην οποία διατίθενται τα εν λόγω Τεύχη Διαγωνισμού. Κατ' εξαίρεση, μόνον σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, για έκτακτους λόγους ασφαλείας ή τεχνικούς λόγους ή λόγω του ιδιαίτερου ευαίσθητου χαρακτήρα των εμπορικών πληροφοριών που απαιτούν πολύ υψηλό επίπεδο προστασίας, δεν μπορεί να παρασχεθεί δωρεάν απεριόριστη και πλήρης άμεση πρόσβαση, με ηλεκτρονικά μέσα, σε ορισμένα Τεύχη Διαγωνισμού, οι αναθέτουσες αρχές ή οι αναθέτοντες φορείς αναφέρουν στην προκήρυξη ή στην πρόσκληση υποβολής προσφορών ότι τα σχετικά Τεύχη Διαγωνισμού θα διαβιβασθούν με άλλα μέσα, πλην των ηλεκτρονικών, καθώς και ότι θα παραταθεί η προθεσμία για την παραλαβή των προσφορών.

Εφόσον έχει ζητηθεί εγκαίρως, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στα Τεύχη Διαγωνισμού, οι Αναθέτουσες Αρχές και οι Αναθέτοντες Φορείς ή οι αρμόδιες υπηρεσίες παρέχουν σε όλους τους αιτούντες ή τους Προσφέροντες που λαμβάνουν μέρος στη διαδικασία ανάθεσης Σύμβασης Παραχώρησης συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με τα τεύχη διαγωνισμού το αργότερο έξι ημέρες πριν από την εκπνοή της προθεσμίας που έχει ορισθεί για την παραλαβή των προσφορών.

Άρθρο 35

Καταπολέμηση της διαφθοράς και πρόληψη της σύγκρουσης συμφερόντων

(άρθρο 35 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)

Στο παρόν άρθρο εισάγονται ρυθμίσεις και εγγυήσεις διαφάνειας για την καταπολέμηση φαινομένων απάτης, ευνοιοκρατίας και διαφθοράς που δύνανται να αναφύονται στις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων παραχώρησης αρχής γενομένης της υποχρέωσης των αναθετουσών αρχών να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για την αποτελεσματική πρόληψη, τον εντοπισμό και την επανόρθωση συγκρούσεων συμφερόντων που προκύπτουν κατά τη διεξαγωγή διαδικασιών ανάθεσης συμβάσεων παραχώρησης, ούτως ώστε να αποφεύγονται τυχόν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και να διασφαλίζεται η ίση μεταχείριση όλων των οικονομικών φορέων. Στην παράγραφο 2, λαμβανομένης υπ' όψης της νομολογίας του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιβάλλεται η υποχρέωση τήρησης κανόνων για την αποτελεσματική πρόληψη, τον εντοπισμό και την άμεση θεραπεία περιστατικών σύγκρουσης συμφερόντων, που προκύπτουν κατά τη διεξαγωγή διαδικασιών ανάθεσης, συμπεριλαμβανομένου του σχεδιασμού και της προετοιμασίας της διαδικασίας, της κατάρτισης των εγγράφων της σύμβασης, της επιλογής υποψηφίων και προσφερόντων και της ανάθεσης της σύμβασης, ούτως ώστε να αποφεύγονται τυχόν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και να διασφαλίζεται η αρχή της ίσης μεταχείρισης όλων των οικονομικών φορέων. Στην παράγραφο 3 ορίζεται ότι η έννοια της σύγκρουσης συμφερόντων καλύπτει τουλάχιστον κάθε κατάσταση στην οποία οι κατηγορίες προσώπων που αναφέρονται ενδεικτικά στην παράγραφο 4 του παρόντος άρθρου, έχουν, άμεσα ή έμμεσα, «ιδιωτικό συμφέρον», ήτοι χρηματικό, οικονομικό ή άλλο προσωπικό συμφέρον στο αποτέλεσμα της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης παραχώρησης, το οποίο μπορεί να θεωρηθεί ότι πλήττει την αμερόληπτη και αντικειμενική εκτέλεση των καθηκόντων τους.

Για την τήρηση των υποχρεώσεων του άρθρου αυτού στην παράγραφο προβλέπεται η εκ μέρους των μελών του προσωπικού της αναθέτουσας αρχής/ αναθέτοντος φορέα, υποχρεωτική γνωστοποίηση προς την αναθέτουσα αρχή/αναθέτοντα φορέα, τυχόν περιπτώσεων σύγκρουσης συμφερόντων, και η εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής/ φορέα υποχρέωση λήψης των αναγκαίων διορθωτικών μέτρων για την άρση της κατάστασης σύγκρουσης συμφερόντων, όπως η εξαίρεση του προσώπου από τη διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης παραχώρησης. Στην περίπτωση που κανένα άλλο μέτρο δεν είναι ικανό να θεραπεύσει την κατάσταση αυτή, προβλέπεται, ως ultima ratio, ο αποκλεισμός του οικονομικού φορέα από τη διαδικασία ανάθεσης. Το σύνολο των μέτρων που λαμβάνονται για την αντιμετώπιση περιπτώσεων σύγκρουσης συμφερόντων τεκμηριώνονται σε χωριστή έκθεση η οποία περιλαμβάνεται στο φάκελο της σύμβασης παραχώρησης.

Στην παράγραφο 10 ορίζεται ότι στα συμβατικά τεύχη προβλέπεται ότι σε περίπτωση που διαπιστωθεί παράβαση των ως άνω υποχρεώσεων εκ μέρους του παραχωρησιούχου ή των νομίμων εκπροσώπων του ή τελεσίδικη καταδίκη του παραχωρησιούχου ή προσώπου που είναι μέλος του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου του Παραχωρησιούχου ή έχει εξουσία εκπροσώπησης, λήψης αποφάσεων ή ελέγχου για λογαριασμό του Παραχωρησιούχου για τα εγκλήματα της παραγράφου 4 και της παραγράφου 7 του άρθρου 41, και με την επιφύλαξη της εφαρμογής της παραγράφου 10 του άρθρου 41, η αναθέτουσα αρχή ή ο αναθέτων φορέας έχει το δικαίωμα να καταγγείλει την Σύμβαση Παραχώρησης εις βάρος του Παραχωρησιούχου.

Επιπλέον, προβλέπεται περίπτωση κήρυξης έκπτωτου του παραχωρησιούχου σε περίπτωση που διαπιστωθεί, μέχρι τη λήξη της διάρκειας της σύμβασης, παράβαση των υποχρεώσεων του συμβατικού όρου της παραγράφου 1.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

Διαδικαστικές εγγυήσεις

Άρθρο 36

Έγγραφα της Σύμβασης Παραχώρησης

Στο παρόν άρθρο περιλαμβάνεται η διάκριση των εγγράφων της σύμβασης παραχώρησης σε α Έγγραφα της Σύμβασης Παραχώρησης στα «Τεύχη Διαγωνισμού», στα οποία περιλαμβάνονται όλοι οι γενικοί και ειδικοί όροι διενέργειας της διαδικασίας ανάθεσης της Σύμβασης Παραχώρησης και στα «Συμβατικά Τεύχη», στα οποία περιλαμβάνονται όλοι οι γενικοί και ειδικοί όροι εκτέλεσης της Σύμβασης Παραχώρησης. Επιπρόσθετα, προσδιορίζεται το ελάχιστο περιεχόμενο αυτών.

Ταυτόχρονα, παρέχεται εξουσιοδότηση να εκδίδονται δεσμευτικά ή μη υποδείγματα διακηρύξεων διαγωνισμού. Η τυποποίηση των διακηρύξεων αναμένεται να απλοποιήσει σημαντικά τόσο την προετοιμασία της διαδικασίας από τις αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς, όσο και τη συμμετοχή των προσφερόντων/υποψηφίων στη διαδικασία ανάθεσης που ακολουθεί, καθώς τα ειδικότερα στοιχεία της διαδικασίας θα ορίζονται κατά τρόπο σαφή εκ των προτέρων. Επιπλέον, η τυποποίηση των διακηρύξεων θα εμπεδώσει ασφάλεια δικαίου και θα διασφαλίσει τη συμμόρφωση με το ενωσιακό και εθνικό δίκαιο δημοσίων συμβάσεων. Τέλος, θα περιορίσει συνήθη φαινόμενα ακυρότητας των διαδικασιών ανάθεσης λόγω μη συμπερίληψης στα έγγραφα της σύμβασης των ελάχιστων περιεχομένων αυτών και ως εκ τούτου θα περιορίσει τις προσφυγές, επιτυγχάνοντας με τον τρόπο αυτό επίσπευση των διαδικασιών ανάθεσης και ταχύτερη ολοκλήρωσή τους.

Άρθρο 37

Τεχνικές και λειτουργικές απαιτήσεις

(άρθρο 36 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)

Στο παρόν άρθρο ορίζεται ότι οι συμβάσεις παραχώρησης ανατίθενται επί τη βάσει τεχνικών και λειτουργικών απαιτήσεων, οι οποίες επιτρέπουν το άνοιγμα της ανάθεσης των συμβάσεων παραχώρησης στον ανταγωνισμό. Οι απαιτήσεις αυτές καθορίζουν τα χαρακτηριστικά που απαιτούνται για τα έργα ή/και τις υπηρεσίες που αποτελούν το αντικείμενο της σύμβασης παραχώρησης, και μπορούν να αναφέρονται στην ειδική διαδικασία εκτέλεσης ή παροχής των αιτουμένων έργων ή υπηρεσιών, υπό τον όρο ότι συνδέονται με το αντικείμενο της σύμβασης και είναι ανάλογα της αξίας της σύμβασης. Η ειδική διαδικασία εκτέλεσης μπορεί να περιλαμβάνει απαιτήσεις σχετικά με τη δυνατότητα πρόσβασης ατόμων με ειδικές ανάγκες ή επίπεδα περιβαλλοντικών επιδόσεων. Οι εν λόγω τεχνικές και λειτουργικές απαιτήσεις περιλαμβάνονται στα έγγραφα της σύμβασης παραχώρησης και καταρτίζονται με τέτοιο τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η τήρηση των αρχών της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων, και της διαφάνειας και να αποφεύγεται ο περιορισμός του ανταγωνισμού.

Επίσης, ορίζεται ότι οι τεχνικές και λειτουργικές προδιαγραφές δεν μπορούν να αναφέρονται σε συγκεκριμένη κατασκευή ή προέλευση ή σε ιδιαίτερη μέθοδο κατασκευής που χαρακτηρίζει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που παρέχονται από συγκεκριμένο Οικονομικό Φορέα και σε κάθε περίπτωση πρέπει να δίνεται η δυνατότητα στον οικονομικό φορέα να αποδεικνύει ότι η προσφορά του ανταποκρίνεται με ισοδύναμο τρόπο στις τεθείσες τεχνικές και λειτουργικές απαιτήσεις, αποκλεισμένου του αυτόματου αποκλεισμού.

Άρθρο 38

Διαδικαστικές εγγυήσεις

(άρθρο 37 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)

Όπως ήδη αναφέρθηκε στο άρθρο 30, το σχέδιο νόμου καταλείπει μεγάλη ευχέρεια στις αναθέτουσες αρχές και τους αναθέτοντες φορείς για τον καθορισμό της διαδικασίας ανάθεσης που θα οδηγήσει στην επιλογή του παραχωρησιούχου. Εντούτοις, προκειμένου να διασφαλίζεται η ίση μεταχείριση των υποψηφίων/ προσφερόντων και η διαφάνεια καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ανάθεσης, τίθενται ορισμένες βασικές διαδικαστικές διατυπώσεις και εγγυήσεις όσον αφορά τη διαδικασία ανάθεσης. Συγκεκριμένα, οι συμβάσεις παραχώρησης ανατίθενται σύμφωνα με τα κριτήρια που καθορίζει η αναθέτουσα αρχή/ αναθέτων φορέας, χωρίς αυτά να ορίζονται ρητά στο σχέδιο νόμου, υπό την προϋπόθεση ότι η προσφορά πληροί τις ελάχιστες απαιτήσεις της διακήρυξης, ότι ο προσφέρων πληροί τις προϋποθέσεις συμμετοχής και ότι δεν συντρέχουν στο πρόσωπο του προσφέροντος λόγοι αποκλεισμού. Όλα τα στοιχεία αυτά περιλαμβάνονται στα Τεύχη Διαγωνισμού και είναι προσβάσιμα σε όλους τους ενδιαφερόμενους.

Επιπλέον, ορίζεται ότι η αναθέτουσα αρχή ή ο αναθέτων φορέας μπορεί να περιορίσει τον αριθμό των

υποψηφίων ή προσφερόντων με διαφάνεια και με αντικειμενικά κριτήρια, εφόσον ο αριθμός τους είναι επαρκής ώστε να εξασφαλίζεται πραγματικός ανταγωνισμός.

Προς διασφάλιση της διαφάνειας των διαδικασιών ανάθεσης, η αναθέτουσα αρχή ή ο αναθέτων φορέας κοινοποιούν σε όλους τους συμμετέχοντες την περιγραφή της προβλεπόμενης οργάνωσης της διαδικασίας και τάσσουν ενδεικτική προθεσμία. Ενδεχόμενη τροποποίηση κοινοποιείται σε όλους τους συμμετέχοντες και, στον βαθμό που αφορά στοιχεία που περιλαμβάνονται στην προκήρυξη, ανακοινώνεται σε όλους τους Οικονομικούς Φορείς.

Τέλος, προβλέπεται ρητά η δυνατότητα της αναθέτουσας αρχής/ φορέα, στο πλαίσιο της ελευθερίας οργάνωσης της διαδικασίας ανάθεσης, να προβαίνει σε διαπραγματεύσεις με τους υποψηφίους και τους προσφέροντες, εφόσον δεν τροποποιούνται κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων τα κριτήρια ανάθεσης και οι ελάχιστες απαιτήσεις.

Άρθρο 39

Επιλογή και ποιοτική αξιολόγηση των Υποψηφίων

(άρθρο 38 παρ. 1-9 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)

Στο παρόν άρθρο περιλαμβάνονται ρυθμίσεις βάσει των οποίων οι αναθέτουσες αρχές/ φορείς προβαίνουν στην επιλογή των υποψηφίων, εξακριβώνοντας εάν πληρούν τις προϋποθέσεις συμμετοχής που σχετίζονται με τους λόγους αποκλεισμού, την πλήρωση των κριτηρίων οικονομικής, χρηματοοικονομικής επάρκειας και τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας. Οι απαιτήσεις που τίθενται ~~πρέπει να είναι αναλογικές και να συνδέονται με το αντικείμενο της υπό ανάθεση σύμβασης. Στις~~

παραγράφους 2 και 3 ορίζονται οι προϋποθέσεις χρήσης δάνειας εμπειρίας (ήτοι στήριξης στις ικανότητες τρίτων φορέων) για την πλήρωση των προϋποθέσεων συμμετοχής και των κριτηρίων επιλογής, αρκεί να μπορεί να αποδείξει ότι θα έχει στη διάθεσή του τους αναγκαίους πόρους καθ' όλη τη διάρκεια της παραχώρησης. Η ρύθμιση αυτή διευκολύνει την πρόσβαση των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων στις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων παραχώρησης.

Με την παράγραφο 4 ορίζονται οι υποχρεωτικοί λόγοι αποκλεισμού, με στόχο να αποφεύγεται η ανάθεση συμβάσεων σε οικονομικούς φορείς που έχουν συμμετάσχει σε εγκληματική οργάνωση ή που έχουν κριθεί ένοχοι δωροδοκίας, απάτης σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, χρηματοδότησης της τρομοκρατίας ή αδικημάτων τρομοκρατίας ή συνδεδεμένων με την τρομοκρατία, εμπορίας ανθρώπων. Με την παράγραφο 5 ορίζεται επίσης ως υποχρεωτικός λόγος αποκλεισμού όταν ο οικονομικός φορέας δεν έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά την πληρωμή των φόρων/ τελών και την καταβολή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, σύμφωνα με τις νομοθετικές διατάξεις της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος.

Ωστόσο, η Ελλάδα, αξιοποιώντας την σχετική διακριτική ευχέρεια που δίδεται από τον ενωσιακό νομοθέτη της οδηγίας 2014/23/ΕΕ, προβλέπει, στην παράγραφο 6, παρέκκλιση από τον αποκλεισμό για το λόγο αυτό σε εξαιρετικές περιπτώσεις όπου επιτακτικοί λόγοι γενικού συμφέροντος καθιστούν αναγκαία την ανάθεση της σύμβασης ή λόγοι που επιβάλλονται από την αρχή της αναλογικότητας. Με την παράγραφο 7 εισάγεται μία σειρά προαιρετικών λόγων αποκλεισμού, τους οποίους ο νομοθέτης αφήνει στη διακριτική ευχέρεια κάθε αναθέτουσας αρχής ή αναθέτοντος φορέα να τους περιλάβει ή όχι στα έγγραφα της σύμβασης και συγκεκριμένα όταν ο υποψήφιος ή προσφέρων: 1) έχει αθετήσει περιβαλλοντικές ή υποχρεώσεις επιβαλλόμενες από το εργατικό δίκαιο, 2) τελεί υπό πτώχευση, εξυγίανση, ή ειδική εκκαθάριση, ή πτωχευτικό συμβιβασμό, ή αναστολή εργασιών ή σε οποιαδήποτε ανάλογη κατάσταση, (αλλά καταργεί ως λόγο αποκλεισμού, τον μέχρι σήμερα λόγο που θεμελιώνεται όταν έχει κινηθεί εις βάρος του μία από τις διαδικασίες αυτές), ωστόσο, η Ελλάδα υιοθετεί ταυτόχρονα και τη δυνατότητα που δίδεται από τον ενωσιακό νομοθέτη και εισάγει στην παράγραφο στην περίπτωση β) της παραγράφου 7 παρέκκλιση από τον υποχρεωτικό αποκλεισμό για τους λόγους αυτούς, 2) έχει εμπλακεί σε καταστάσεις που δύνανται να στρεβλώσουν τον ανταγωνισμό (όπως η περίπτωση των συμπαιγνιών με άλλους οικονομικούς φορείς, ή η πρότερη συμμετοχή του στην προετοιμασία της διαδικασίας ανάθεσης, ή η απόπειρα αθέμιτου επηρεασμού της λήψης αποφάσεων), 4) εμπλέκεται σε περίπτωση σύγκρουσης συμφερόντων προσώπων της αναθέτουσας αρχής, λόγος που επίσης εισάγεται με την παρούσα διάταξη για πρώτη φορά, 5) έχει επιδείξει πλημμέλειες στην εκτέλεση προηγούμενων δημοσίων συμβάσεων με αποτέλεσμα την καταγγελία της σύμβασης ή άλλες παρόμοιες κυρώσεις, λόγος που ομοίως εισάγεται με την παρούσα διάταξη για πρώτη φορά, 6) είναι ένοχος σοβαρών ψευδών δηλώσεων κατά την παροχή των πληροφοριών που ζητούνται από την αναθέτουσα αρχή ως προς τα παραπάνω ή δεν έχει παράσχει τις πληροφορίες αυτές και 7) έχει διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα που μπορεί να θέσει εν αμφιβόλω την ακεραιότητά του. Η παράγραφος 8 καθορίζει για πρώτη φορά το κρίσιμο χρονικό διάστημα για τη συνδρομή όλων των παραπάνω λόγων αποκλεισμού, τόσο πριν όσο και κατά τη διάρκεια της διαδικασίας. Με την παράγραφο 9 δίδεται για πρώτη φορά η δυνατότητα στους οικονομικούς φορείς να υιοθετούν μέτρα συμμόρφωσης, με στόχο την άρση των συνεπειών τυχόν ποινικών αδικημάτων ή παραπτωμάτων και την αποτελεσματική πρόληψη των παρανομιών. Η σχετική απόφαση της αναθέτουσας αρχής εκδίδεται μετά από σύμφωνη γνώμη οργάνου που απαρτίζεται από τον Πρόεδρο της ΕΑΑΔΗΣΥ ή εκπρόσωπό του καθώς και από εκπροσώπους του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, του Υπουργού Οικονομικών και του Υπουργού Μεταφορών, Υποδομών & Δικτύων. Τα εν λόγω μέτρα μπορεί να συνίστανται ιδίως σε μέτρα που αφορούν το προσωπικό και την οργάνωση. Όταν τα εν λόγω μέτρα προσφέρουν επαρκείς εγγυήσεις, ο εν λόγω οικονομικός φορέας δε αποκλείεται για αυτά τα λόγους

και μόνον.

Άρθρο 40

Αποδεικτικά Μέσα

(άρθρο 38 παρ. 10 εδάφιο πρώτο Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)

Στο παρόν άρθρο παρατίθενται τα αποδεικτικά μέσα τα οποία προσκομίζουν οι οικονομικοί φορείς για να αποδείξουν την μη συνδρομή στο πρόσωπό τους λόγων αποκλεισμού και πλήρωσης κριτηρίων ποιοτικής επιλογής. Επισημαίνεται ότι η οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, καθώς και η τεχνική ικανότητα του οικονομικού φορέα αποδεικνύεται με τα δικαιολογητικά και αποδεικτικά έγγραφα που καθορίζονται στα τεύχη διαγωνισμού.

Επιπρόσθετα, εισάγεται μία ρηξικέλευθη ρύθμιση για το ελληνικό σύστημα των δημοσίων συμβάσεων εν γένει, η οποία εξυπηρετεί στη διάσωση προσφορών οι οποίες πάσχουν από πρόδηλα σφάλματα ή επουσιώδεις παραλείψεις. Η δυνατότητα διόρθωσης επουσιωδών ελλείψεων των στοιχείων της προσφοράς εισάγεται με σκοπό τον περιορισμό των περιπτώσεων απόρριψης προσφορών για λόγω ήσσονος σημασίας τυπικών λαθών, τα οποία συνήθως αποδίδονται σε ασαφείς όρους των τευχών δημοπράτησης ή σε προφανείς παραλείψεις εκ μέρους των προσφερόντων/υποψηφίων και οι οποίες, κατά την αυστηρώς ερμηνευόμενη αρχή της τυπικότητας, θα έπρεπε να απορριφθούν κατά τη διαδικασία αξιολόγησης.

Συγκεκριμένα, δίνεται η δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή/ αναθέτοντα φορέα να καλεί τους προσφέροντες/υποψηφίους κατά τη διαδικασία ελέγχου και αξιολόγησης των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής ή κατά το στάδιο του ελέγχου των δικαιολογητικών κατακύρωσης, να διευκρινίζουν ή να

συμπληρώνουν τα έγγραφα ή τα δικαιολογητικά που έχουν υποβάλει. Ωστόσο, προκειμένου να διασφαλίζεται η αρχή της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των υποψηφίων, η δυνατότητα συμπλήρωσης/ διευκρίνισης που παρέχεται αφορά μόνο τις ασάφειες, επουσιώδεις πλημμέλειες ή πρόδηλα τυπικά σφάλματα που επιδέχονται διόρθωσης ή συμπλήρωσης και δεν επιτρέπεται να άγει σε μεταγενέστερη αντικατάσταση ή υποβολή νέων εγγράφων σε συμμόρφωση των όρων της διακήρυξης, αλλά μόνο στην διευκρίνιση ή συμπλήρωση, ακόμη και με νέα έγγραφα, εγγράφων ή δικαιολογητικών που έχουν ήδη υποβληθεί.

Η αναθέτουσα αρχή/ αναθέτων φορέας υποχρεούται να ακολουθεί αυτή τη διαδικασία εάν επίκειται αποκλεισμός του υποψηφίου ή προσφέροντος λόγω ασαφειών των δικαιολογητικών και εγγράφων της προσφοράς, ενώ θα πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα ώστε να μην επιφέρουν διακρίσεις ή άνιση μεταχείριση των οικονομικών φορέων.

Άρθρο 41

Ερωτηματολόγιο Ποιοτικής Επιλογής

Στο παρόν άρθρο εισάγεται μία ρύθμιση βάσει της οποίας απλοποιείται σημαντικά και διευκολύνεται η συμμετοχή στις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων παραχώρησης. Σύμφωνα με την διάταξη, οι προσφέροντες/υποψήφιοι υποχρεούνται να καταθέτουν μόνο μια υπεύθυνη δήλωση προκειμένου να συμμετάσχουν στον διαγωνισμό, με την οποία βεβαιώνουν ότι πληρούν τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής, ήτοι ότι ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις για την προσωπική κατάσταση, την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια και τις τεχνικές και επαγγελματικές ικανότητες και μόνο ο οριστικός ανάδοχος υποχρεούται να προσκομίσει το σύνολο των αποδεικτικών στοιχείων για την τεκμηρίωση της πλήρωσης όσων είχαν βεβαιωθεί στην υπεύθυνη δήλωση. Ο μηχανισμός αυτός μετακύλισης του βάρους προσκόμισης των δικαιολογητικών τεκμηρίωσης των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής από τη φάση της συμμετοχής στην τελική φάση της κατακύρωσης, απλοποιεί τη διαδικασία, μειώνει δραστικά την επιβάρυνση των προσφερόντων/υποψηφίων από την προσκόμιση πλήθους δικαιολογητικών πιστοποιητικών ή άλλων εγγράφων μειώνοντας το κόστος συμμετοχής, ευνοεί τη συμμετοχή του μεγαλύτερου δυνατού αριθμού οικονομικών φορέων, και συνεισφέρει στη μείωση της γραφειοκρατίας και της διοικητικής επιβάρυνσης που συνεπάγεται η εξέταση των δικαιολογητικών όλων των υποψηφίων/προσφερόντων κατά το αρχικό στάδιο.

Ωστόσο, προκειμένου να διασφαλίζεται η ορθή διεξαγωγή της διαδικασίας και να μην υπάρξει ανασφάλεια κατά την πρόοδο της διαδικασίας σχετικά με την ανταπόκριση των υποψηφίων/προσφερόντων και την ικανότητά τους να προσκομίσουν τα κατάλληλα αποδεικτικά έγγραφα, παρέχεται η δυνατότητα να ζητούνται τα υποβάλουν όλα ή ορισμένα δικαιολογητικά σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας. Η εφαρμογή της δυνατότητας αυτής αποκτά ιδιαίτερη σημασία κατά τις

διαδικασίες προεπιλογής, όπου η αναθέτουσα αρχή εκκαθαρίζει το στάδιο της προεπιλογής πριν ζητήσει από τους προσφέροντες την υποβολή της προσφοράς τους.

Επίσης, προβλέπεται η δυνατότητα συμπερίληψης σχετικού μορφοτύπου του ερωτηματολογίου ή η δυνατότητα χρήσης του Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Συμμετοχής του άρθρου 59 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, ούτως ώστε η χρήση μίας ενιαίας και προκαθορισμένης δήλωσης, να μειώνει τις πιθανότητες εμφάνισης παρατυπιών και λαθών, που οδηγούν σε απόρριψη της προσφοράς ή της αίτησης συμμετοχής.

Άρθρο 42

Αποκλεισμός Οικονομικού Φορέα από Συμβάσεις Παραχώρησης(άρθρο 38 παρ. 10 εδάφιο δεύτερο Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)

Το παρόν άρθρο εισάγει ένα σύστημα αποκλεισμού των οικονομικών φορέων, βάσει του οποίου οικονομικοί φορείς στους οποίους συνέτρεξε κάποιος λόγος αποκλεισμού κατά τη διάρκεια μίας διαδικασίας ανάθεσης ή εκτέλεσης σύμβασης παραχώρησης, δύνανται να αποκλείονται από μελλοντικούς

διαγωνισμούς σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών κατά την έννοια των Οδηγιών 2014/24/ΕΕ ή 2014/25/ΕΕ ή συμβάσεων παραχώρησης. Η θεσμοθέτηση ενός τέτοιου συστήματος αποσκοπεί στην καταπολέμηση των φαινομένων διαφθοράς και αποθαρρύνει την εκδήλωση παραβατικών ή αντισυμβατικών συμπεριφορών εκ μέρους των οικονομικών φορέων, ούτως ώστε να θωρακίζεται το δημόσιο συμφέρον και να επιτυγχάνεται η επιλογή αξιόπιστων αντισυμβαλλομένων.

Ο αποκλεισμός επιβάλλεται με απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και του αρμόδιου Υπουργού για θέματα καταπολέμησης διαφθοράς. Προκειμένου να επιτυγχάνεται μία ισορροπία ανάμεσα στην διαφύλαξη του δημοσίου συμφέροντος και την ευρύτερη συμμετοχή των οικονομικών φορέων, η περίοδος αποκλεισμού καθορίζεται σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, λαμβάνοντας υπόψη ιδίως τη σοβαρότητα του αδικήματος, τον χρόνο που έχει παρέλθει από τη διάπραξη του αδικήματος ή παραπτώματος, τη διάρκειά του και τυχόν υποτροπή, την πρόθεση ή τον βαθμό αμέλειας του εκάστοτε Οικονομικού Φορέα και τα μέτρα που αυτός λαμβάνει προς αποφυγή διάπραξης παρόμοιων αδικημάτων ή παραπτωμάτων στο μέλλον, ενώ παράλληλα τίθενται και ανώτατα όρια της περιόδου αποκλεισμού. Κατά της απόφασης περί αποκλεισμού, ο θιγόμενος μπορεί να ασκήσει προδικαστική προσφυγή σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις περί παροχής έννομης προστασίας κατά το στάδιο που προηγείται της σύναψης δημοσίων συμβάσεων.

Επισημαίνεται ότι ο αποκλεισμός από μελλοντικές διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων ή συμβάσεων παραχώρησης, επιφέρει τον αυτόματο αποκλεισμό από άλλες εν εξελίξει διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων ή συμβάσεων παραχώρησης, στις οποίες συμμετέχει ο θιγόμενος φορέας.

Άρθρο 43

Προθεσμίες παραλαβής αιτήσεων συμμετοχής και προσφορών για τη Σύμβαση Παραχώρησης (άρθρο 39 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)

Προκειμένου όλοι οι ενδιαφερόμενοι φορείς να έχουν τη δυνατότητα να υποβάλουν αιτήσεις συμμετοχής και προσφορές, οι αναθέτουσες αρχές και οι αναθέτοντες φορείς υποχρεούνται να τηρούν μια ελάχιστη προθεσμία για την παραλαβή των εν λόγω αιτήσεων και προσφορών, λαμβάνοντας υπόψη, ιδίως, τον πολύπλοκο χαρακτήρα του αντικειμένου της σύμβασης παραχώρησης και τον χρόνο που απαιτείται για την προετοιμασία των προσφορών ή των αιτήσεων συμμετοχής. Ταυτόχρονα, στο παρόν άρθρο τίθενται ελάχιστες προθεσμίες, ως εξής:

Η ελάχιστη προθεσμία για την παραλαβή αιτήσεων συμμετοχής είτε περιλαμβάνονται οι προσφορές είτε όχι, για την Σύμβαση Παραχώρησης ανέρχεται σε 30 ημέρες:

α) από την ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης της Σύμβασης Παραχώρησης στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προκειμένου για Συμβάσεις Παραχώρησης, των οποίων η εκτιμώμενη αξία

ισούται με ή υπερβαίνει το χρηματικό κατώφλι και β) από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης της Σύμβασης Παραχώρησης στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ. προκειμένου για Συμβάσεις Παραχώρησης, των οποίων η εκτιμώμενη αξία υπολείπεται του χρηματικού κατωφλίου. Εάν η διαδικασία διεξάγεται σε διαδοχικά στάδια, η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των αρχικών προσφορών ανέρχεται σε 22 ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης υποβολής προσφορών. Τέλος, η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των προσφορών δύναται να συντμηθεί κατά 5 μέρες, όταν η Αναθέτουσα Αρχή ή ο Αναθέτων Φορέας αποδέχεται την υποβολή προσφορών με ηλεκτρονικά μέσα.

Άρθρο 44

Παροχή πληροφόρησης στους Υποψηφίους και στους Προσφέροντες

(άρθρο 40 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)

Προς τον σκοπό της ενίσχυσης της διαφάνειας, στο παρόν άρθρο επιβάλλονται υποχρεώσεις γνωστοποίησης στοιχείων και των αποφάσεων ανάθεσης συμβάσεων παραχώρησης στους υποψήφιους/ προσφέροντες. Εξαίρεση προβλέπεται στην περίπτωση που η γνωστοποίηση των εν λόγω πληροφοριών μπορεί να είναι αντίθετη προς το δημόσιο συμφέρον, να βλάψει τα νόμιμα εμπορικά συμφέροντα δημόσιων ή ιδιωτικών οικονομικών φορέων ή τις συνθήκες θεμιτού ανταγωνισμού μεταξύ των φορέων αυτών.

Άρθρο 45

Κριτήρια ανάθεσης

(άρθρο 41 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)

Το παρόν σχέδιο νόμου δεν καθορίζει την αξιολόγηση των προσφορών με βάση κάποια προδιαγεγραμμένα κριτήρια ανάθεσης. Αντίθετα, εξουσιοδοτεί τις αναθέτουσες αρχές/ φορείς να εφαρμόσουν οποιοδήποτε κριτήριο θεωρούν κατάλληλο για την ανάθεση της σύμβασης παραχώρησης κατά τον βέλτιστο λόγο ποιότητας-τιμής. Στο παρόν άρθρο τίθενται ορισμένες διαδικαστικές εγγυήσεις και θέτει το βασικό πλαίσιο εντός του οποίου πρέπει να οργανώνονται τα κριτήρια ανάθεσης.

Συγκεκριμένα, προκειμένου να διασφαλιστεί η διαφάνεια και η ίση μεταχείριση, τα κριτήρια ανάθεσης των συμβάσεων παραχώρησης πρέπει πάντοτε να συνάδουν με ορισμένα γενικά πρότυπα. Και να επιτρέπουν τη διαπίστωση ενός συνολικού οικονομικού πλεονεκτήματος για την αναθέτουσα αρχή ή τον αναθέτοντα φορέα. Τα κριτήρια θα πρέπει να γνωστοποιούνται εκ των προτέρων σε όλους τους δυνητικούς υποψηφίους ή προσφέροντες, να συνδέονται με το αντικείμενο της σύμβασης και να μην καταλείπουν στην αναθέτουσα αρχή ή στον αναθέτοντα φορέα απεριόριστη ελευθερία επιλογής, και να επιτρέπουν την αποτελεσματική επαλήθευση των πληροφοριών τις οποίες παρέχουν οι υποψήφιοι/ προσφέροντες. Τα κριτήρια ανάθεσης μπορούν να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, περιβαλλοντικά ή κοινωνικά κριτήρια ή σχετικά με την καινοτομία. Οι αναθέτουσες αρχές ή αναθέτοντες φορείς πρέπει επίσης να καθορίζουν

κριτήρια ανάθεσης κατά φθίνουσα σειρά σπουδαιότητας, προκειμένου να διασφαλίζεται ίση μεταχείριση των ενδεχόμενων προσφερόντων, δίδοντάς τους τη δυνατότητα να γνωρίζουν όλα τα στοιχεία που πρέπει να ληφθούν υπόψη όταν προετοιμάζουν τις προσφορές τους. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όταν η αναθέτουσα αρχή ή ο αναθέτων φορέας λαμβάνει προσφορά η οποία προτείνει καινοτόμο λύση με εξαιρετικό επίπεδο λειτουργικών επιδόσεων που δεν θα μπορούσε να έχει προβλέψει επιμελής αναθέτουσα αρχή ή αναθέτων φορέας, η αναθέτουσα αρχή ή ο αναθέτων φορέας δύναται, κατ' εξαίρεση, να τροποποιήσει τη σειρά των κριτηρίων, ούτως ώστε να λάβει υπόψη τις νέες δυνατότητες που προσφέρει η καινοτόμος λύση, υπό την προϋπόθεση ότι η τροποποίηση εξασφαλίζει ίση μεταχείριση όλων των πραγματικών ή δυνητικών προσφερόντων, εκδίδοντας νέα πρόσκληση υποβολής προσφορών ή, ενδεχομένως, δημοσιεύοντας νέα προκήρυξη. Η βαθμολόγηση πρέπει να είναι πλήρως και ειδικά αιτιολογημένη και να περιλαμβάνει υποχρεωτικά, εκτός από τη βαθμολογία, και την λεκτική διατύπωση της κρίσης ανά κριτήριο.

Άρθρο 46

Ματαίωση της διαδικασίας ανάθεσης

Στο παρόν άρθρο προς τον σκοπό της επίτευξης ασφάλειας δικαίου, της προστασίας του δημοσίου συμφέροντος αλλά και της προστασίας των συμφερόντων των προσφερόντων/ υποψηφίων από καταχρηστικές μεθοδεύσεις της αναθέτουσας αρχής/ φορέα και την άνευ αιτιολογίας ματαίωση μίας διαδικασίας ανάθεσης, παρέχεται αποκλειστική απαρίθμηση των περιπτώσεων στις οποίες δύναται να λάβει χώρα ματαίωση της διαδικασίας ανάθεσης και πάντοτε με ειδικώς αιτιολογημένη απόφαση της αναθέτουσας αρχής/ φορέα.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΚΑΝΟΝΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

ΣΥΜΒΑΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Άρθρο 47

Συμβατικό Πλαίσιο -Εφαρμοστέα νομοθεσία

Στο παρόν μέρος ορίζονται το νομικό καθεστώς που εφαρμόζονται κατά την εκτέλεση των συμβάσεων παραχώρησης. Συγκεκριμένα ορίζεται ότι εφαρμόζονται αποκλειστικά α) οι όροι των Συμβατικών Τευχών, β) οι διατάξεις του παρόντος νόμου και γ) συμπληρωματικά ο Αστικός Κώδικας. Ειδικότερα, για τις συμβάσεις που εντάσσονται στον Ν. 3389/2005 και υλοποιούνται ως Συμπράξεις Δημόσιου-Ιδιωτικού Τομέα, εφαρμόζονται (α) κατ' αρχήν τα άρθρα 17-29 του Ν. 3389/2005, που διασφαλίζουν την ορθή κατάστρωση και υλοποίηση ενός έργου ως ΣΔΙΤ, (β) τα άρθρα 50-57 του παρόντος σχεδίου νόμου, συμπληρωματικά και εφόσον δεν έρχονται σε αντίθεση με αυτές, (γ) οι διατάξεις του ΑΚ

(συμπληρωματικά) και (δ) οι όροι των συμβατικών τευχών.

Άρθρο 48

Συμβατικά Τεύχη

Στο άρθρο αυτό ορίζεται το περιεχόμενο των συμβατικών τευχών.

Άρθρο 49

Χρηματοδότηση

Στο παρόν άρθρο ρυθμίζονται θέματα που άπτονται της χρηματοδότησης των συμβάσεων παραχώρησης έργων και υπηρεσιών.

Στην παράγραφο 1 απαριθμούνται ενδεικτικά οι πηγές χρηματοδότησης του παραχωρησιούχου.

Με την παράγραφο 2 καθιερώνεται η υποχρέωση του παραχωρησιούχου να αποδεικνύει την διαθεσιμότητα της χρηματοδότησης και συνολικά της χρηματοοικονομικής του επάρκειας για την εκπλήρωση του συνόλου των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη σύμβαση παραχώρησης.

Με την παράγραφο 3 ορίζεται ότι προς τον σκοπό της διευκόλυνσης της υλοποίησης του έργου της παραχώρησης, οι αναθέτουσες αρχές/ φορείς, μπορούν να συμμετέχουν στην χρηματοδότηση των συμβάσεων παραχώρησης, και η συμμετοχή αυτή μπορεί να είναι σε χρήμα ή σε είδος. Ως προς την συμμετοχή σε είδος, η διάταξη περιλαμβάνει ενδεικτική απαρίθμηση των ανταλλαγμάτων αυτών.

Στην παράγραφο 4 ρυθμίζεται η περίπτωση ανάθεσης καθηκόντων συμβούλων που απαιτούνται για την ανάθεση και εκτέλεση συμβάσεων παραχώρησης εκτιμώμενης αξίας μεγαλύτερης των τριάντα εκατομμυρίων (30.000.000) ευρώ. Εν συνεχεία, στην παράγραφο 5 ρυθμίζεται η ανάθεση καθηκόντων

συμβούλων για την ωρίμανση, ανάθεση ή εκτέλεση συμβάσεων παραχώρησης έργου ή μέρος αυτών, ανεξαρτήτως αξίας ύστερα από γνώμη του αρμόδιου Τεχνικού Συμβουλίου Δημόσιων Έργων της Γενικής Γραμματείας Υποδομών. Τέλος, στην παράγραφο 6 ορίζεται η δυνατότητα ανάθεσης καθηκόντων σε ειδικό εμπειρογνώμονα για την επίλυση συγκεκριμένου θέματος, με απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής, που λαμβάνεται κατόπιν σύμφωνης γνώμης του αρμόδιου Τεχνικού Συμβουλίου.

Άρθρο 50

Υπεργολαβία

(άρθρο 42 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)

Στο παρόν άρθρο περιλαμβάνονται διατάξεις που ρυθμίζουν θέματα υπεργολαβίας.

Με την παράγραφο 1 ορίζεται η αναθέτουσα αρχή ή ο αναθέτων φορέας ζητά, με σχετικό όρο στα έγγραφα της σύμβασης, από τον προσφέροντα οικονομικό φορέα να αναφέρει στην προσφορά του το

τμήμα της σύμβασης που προτίθεται να αναθέσει υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους καθώς και τους υπεργολάβους που προτείνει. Με τη διάταξη αυτή ενισχύεται η διαφάνεια και αναδεικνύεται με ποιόν τρόπο ο οικονομικός φορέας προτίθεται να προβεί στην εκτέλεση του αντικειμένου της σύμβασης, ώστε να μην νοθεύεται ο ανταγωνισμός που θα μπορούσε να προκληθεί από την εκ των υστέρων ανάθεση του αντικειμένου της σύμβασης σε κάποιον οικονομικό φορέα ο οποίος δεν είχε συμμετάσχει ή είχε συμμετάσχει πλασματικά στη διαδικασία ανάθεσης.

Με την παράγραφο 2 αποσκοπείται η διασφάλιση της τήρησης των υποχρεώσεων στους τομείς του εργατικού, του περιβαλλοντικού και κοινωνικού δικαίου και από τους υπεργολάβους. Επιπλέον, ορίζεται ότι η αναθέτουσα αρχή ή ο αναθέτων φορέας μπορεί να ζητήσει από τον προσφέροντα/ υποψήφιο να αναφέρει στην προσφορά του το τμήμα της σύμβασης που προτίθεται να αναθέσει ως υπεργολαβία σε τρίτους, καθώς και τους προτεινόμενους υπεργολάβους, χωρίς να θίγεται η ευθύνη του παραχωρησιούχου.

Επιπλέον, με την παράγραφο 3 ορίζεται ότι η αναθέτουσα αρχή ή ο αναθέτων φορέας μπορεί να προβλέπει στα συμβατικά έγγραφα ότι, κατόπιν αιτήματος του υπεργολάβου και εφόσον η φύση της σύμβασης παραχώρησης το επιτρέπει, η αναθέτουσα αρχή ή ο αναθέτων φορέας καταβάλλει απευθείας στον υπεργολάβο την αμοιβή του για την εκτέλεση της υπηρεσίας ή έργου, δυνάμει σύμβασης υπεργολαβίας με τον παραχωρησιούχο. Επιπρόσθετα, με την παράγραφο 4 για τις συμβάσεις παραχώρησης έργων δίνεται η δυνατότητα στις αναθέτουσες αρχές/ φορείς να διασφαλίζουν τη διαφάνεια στην αλυσίδα της υπεργολαβίας, απαιτώντας από τον παραχωρησιούχο να τους υποδείξει το όνομα, τα στοιχεία επικοινωνίας και τους νομικούς εκπροσώπους των υπεργολάβων του που συμμετέχουν στα εν λόγω έργα ή υπηρεσίες, όταν οι σχετικές υπηρεσίες δεν παρέχονται σε εγκαταστάσεις υπό την εποπτεία της αναθέτουσας αρχής/ φορέα.

Προς τον σκοπό της διασφάλισης της τήρησης των αρχών της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων κατά το στάδιο της εκτέλεσης της σύμβασης ορίζεται ότι οι αναθέτουσες αρχές και οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να επαληθεύουν ότι δεν υφίστανται στο πρόσωπο των υπεργολάβων οι ίδιοι λόγοι αποκλεισμού που ισχύουν και για τους παραχωρησιούχους. Στις περιπτώσεις αυτές, η αναθέτουσα αρχή ή ο αναθέτων φορέας απαιτεί από τον παραχωρησιούχο να αντικαταστήσει τον υπεργολάβο στο πρόσωπο του οποίου διαπιστώθηκε ότι συντρέχουν υποχρεωτικοί λόγοι αποκλεισμού. Αντιθέτως, όταν διαπιστώνεται ότι στο πρόσωπο του υπεργολάβου συντρέχουν μη υποχρεωτικοί λόγοι αποκλεισμού, η απαίτηση για την αντικατάσταση του εν λόγω υπεργολάβου είναι δυναμική και ενάποκειται στην κρίση του κράτους μέλους ή της αναθέτουσας αρχής/ φορέα.

Εν συνεχεία, προς ενίσχυση της διαφάνειας στις παραγράφους 6 και 7 ορίζεται ότι σε περιπτώσεις ανάθεσης υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους με ποσοστό άνω του τριάντα τοις εκατό (30%) της συνολικής αξίας της σύμβασης, όπως αυτή έχει τροποποιηθεί σύμφωνα με το άρθρο 55, η αναθέτουσα αρχή ή ο αναθέτων φορέας:

α) επαληθεύει υποχρεωτικά τη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού για τους υπεργολάβους, σύμφωνα με τα άρθρα 41 και 44 και

β) απαιτεί υποχρεωτικά από τον οικονομικό φορέα να αντικαταστήσει έναν υπεργολάβο, όταν από την ως άνω επαλήθευση προκύπτει ότι συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού του.

Επιπλέον, όταν οι υπεργολάβοι παρουσιάζονται μετά την ανάθεση της σύμβασης παραχώρησης, προσκομίζουν τα πιστοποιητικά και λοιπά σχετικά δικαιολογητικά σύμφωνα με το άρθρο 42.

Άρθρο 51

Τροποποίηση συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους

(άρθρο 43 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)

Η προβληματική της τροποποίησης των συμβάσεων παραχώρησης κατά τη διάρκεια εκτέλεσής τους απασχόλησε την νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεδομένου ότι η διασφάλιση του αποτελεσματικού ανταγωνισμού και η τήρηση των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, που απορρέουν από τη Συνθήκη, απαιτούνται να διέπουν και το στάδιο εκτέλεσης της σύμβασης. Η συζήτηση αυτή έδωσε το έναυσμα για την ενσωμάτωση στο κείμενο της Οδηγίας 2014/23/ΕΕ ειδικών διατάξεων σχετικά με την τροποποίησή των συμβάσεων παραχώρησης, οι οποίες αφενός μεν προβαίνουν στην ενσωμάτωση των κριτηρίων της νομολογίας περί της έννοιας της ουσιώδους μεταβολής, αφετέρου δε περιλαμβάνουν ένα πιο ευέλικτο πλαίσιο για την τροποποίησή τους, όπου αυτές καθίστανται αναγκαίες. Ειδικότερα, επιτρέπεται η τροποποίηση μίας σύμβασης παραχώρησης χωρίς την διεξαγωγή νέας διαδικασίας ανάθεσης στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) οι τροποποιήσεις αυτές, ανεξαρτήτως της χρηματικής τους αξίας, έχουν προβλεφθεί στα αρχικά έγγραφα της σύμβασης με τη μορφή σαφών, ακριβών και ρητών ρητρών αναθεώρησης ή προαίρεσης. Οι

εν λόγω ρήτρες ορίζουν το εύρος και τη φύση των ενδεχόμενων τροποποιήσεων, καθώς και τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν, ενώ δεν μπορούν να προβλέπουν τροποποιήσεις που θα μπορούσαν να μεταβάλουν τη συνολική φύση της σύμβασης παραχώρησης

β) σε περιπτώσεις ανάγκης εκτέλεσης συμπληρωματικών έργων και υπηρεσιών

γ) Όταν οι αναθέτουσες αρχές και οι αναθέτοντες φορείς αντιμετωπίσουν εξαιρετικές περιστάσεις τις οποίες, λόγω της μακράς χρονικής διάρκειάς τους, ήταν αδύνατον να προβλέψουν όταν ανέθεταν τη σύμβαση παραχώρησης. Στις περιπτώσεις αυτές προβλέπεται ένας βαθμός ευελιξίας για την προσαρμογή της σύμβασης παραχώρησης στις εν λόγω περιστάσεις χωρίς να μεσολαβήσει μίας νέα διαδικασία ανάθεσης. Η έννοια των απρόβλεπτων περιστάσεων αναφέρεται σε περιστάσεις που δεν θα ήταν δυνατόν να προβλεφθούν, παρά την ευλόγως επιμελή προετοιμασία της αρχικής ανάθεσης από την αναθέτουσα αρχή ή τον αναθέτοντα φορέα, λαμβανομένων υπόψη των διαθέσιμων μέσων, της φύσης και των χαρακτηριστικών του συγκεκριμένου έργου, των ορθών πρακτικών στον σχετικό τομέα και της ανάγκης διασφάλισης της κατάλληλης σχέσης μεταξύ των πόρων που δαπανώνται για την προετοιμασία της ανάθεσης και της προβλεπόμενης αξίας της. Εντούτοις, η εν λόγω τροποποίηση δεν μπορεί να έχει ως

αποτέλεσμα την μεταβολή της φύσης της σύμβασης παραχώρησης στο σύνολό της, και οποιαδήποτε αύξηση της αξίας της δεν μπορεί να υπερβαίνει το 50 % της αξίας της αρχικής σύμβασης παραχώρησης.

δ) Μολονότι ο παραχωρησιούχος δεν πρέπει να αντικατασταθεί από άλλον οικονομικό φορέα χωρίς να πραγματοποιηθεί η διενέργεια νέας διαδικασίας ανάθεσης, εντούτοις, δύναται ένας νέος παραχωρησιούχος να αντικαθιστά τον αρχικό παραχωρησιούχο χωρίς νέα διαδικασία ανάθεσης συνεπεία είτε καθολικής ή μερικής διαδοχής στη θέση του αρχικού παραχωρησιούχου, κατόπιν εταιρικής αναδιάρθρωσης, περιλαμβανομένης εξαγοράς, συγχώνευσης ή αφερεγγυότητας, άλλου οικονομικού φορέα ο οποίος πληροί τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής που θεσπίστηκαν αρχικά, εφόσον η διαδοχή δεν συνεπάγεται άλλες ουσιώδεις τροποποιήσεις της σύμβασης και δεν έχει στόχο την αποφυγή του παρόντος σχεδίου νόμου.

Η διάταξη αυτή ενσωματώνει τη νομολογία Pressetext και συνιστά μία νηφάλια και εύλογη προσέγγιση, η οποία ανταποκρίνεται στις σύγχρονες και δυναμικά εξελισσόμενες εταιρικές μορφές των οικονομικών φορέων, ενώ ταυτόχρονα περιλαμβάνει τα εχέγγυα ώστε να μην ερμηνευθεί ως ένα γενικό άνοιγμα των συμβάσεων σε φορείς που δεν έλαβαν μέρος στην αρχική διαδικασία ανάθεσης και δεν έχουν υπαχθεί σε διαδικασία αξιολόγησης.

ε) Οι τροποποιήσεις της σύμβασης οδηγούν σε ελάχιστον σημασίας μεταβολή της αξίας της, μέχρι κάποιο όριο αξίας, η οποία είναι χαμηλότερη των κατωφλίων, δεν ξεπερνά το 10% της αξίας της αρχικής σύμβασης και η τροποποίηση δεν μεταβάλλει τη συνολική φύση της παραχώρησης. Η τελευταία αυτή προϋπόθεση είναι σημαντική, διότι μια αλλαγή μικρής κλίμακας που είναι επουσιώδης σε χρηματικούς όρους θα μπορούσε να έχει σημαντική επίπτωση στην εκδήλωση δυναμικού ανταγωνισμού.

Τέλος, διευκρινίζεται ότι μία ουσιώδης τροποποίηση της αρχικής σύμβασης παραχώρησης απαιτεί μία νέα διαδικασία ανάθεσης. Ουσιώδης τροποποίηση υπάρχει όταν: (α) η τροποποίηση εισάγει όρους οι οποίοι, εάν αποτελούσαν μέρος της αρχικής διαδικασίας ανάθεσης της σύμβασης παραχώρησης, θα είχαν επιτρέψει την αποδοχή άλλων υποψηφίων από αυτούς που επιλέχθηκαν αρχικά ή την αποδοχή προσφοράς διαφορετικής από εκείνη που επιλέχθηκε αρχικά ή θα προσέλκυαν επιπλέον συμμετέχοντες στη διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης (β) η τροποποίηση μεταβάλλει την οικονομική ισορροπία της σύμβασης παραχώρησης υπέρ του παραχωρησιούχου κατά τρόπο ο οποίος δεν προβλεπόταν στην αρχική σύμβαση, (γ) η τροποποίηση επεκτείνει σημαντικά το πεδίο της σύμβασης.

Άρθρο 52

Λύση Συμβάσεων Παραχώρησης

(άρθρο 44 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)

Ο προβληματισμός για το κατά πόσον μία αναθέτουσα αρχή/ φορέας υποχρεούται να λύσει μία δημόσια σύμβαση κατά τη διάρκεια της εκτέλεσής της, εφόσον διαπιστώθηκε ότι κατά τη διαδικασία ανάθεσης αυτής εμφοχώρησε παράβαση του δικαίου των δημοσίων συμβάσεων, και, εάν ναι, υπό ποιές συνθήκες,

είναι ένα ζήτημα, το οποίο πραγματεύτηκε η νομολογία του Δικαστηρίου της ΕΕ. Συγκεκριμένα, το Δικαστήριο στην υπόθεση C-503/04, Επιτροπή κατά Γερμανίας, έκρινε ότι η παραβίαση των κανόνων περί δημοσίων συμβάσεων οδηγεί στην υποχρέωση τερματισμού της επίμαχης σύμβασης, ανάγοντας τη λύση της σύμβασης στον μόνο αποτελεσματικό τρόπο θεραπείας της παραβίασης αυτής και αποκατάστασης του ανταγωνισμού.

Υπό το πρίσμα αυτό, ορίζεται ότι οι αναθέτουσες αρχές και οι αναθέτοντες φορείς έχουν τη δυνατότητα να καταγγείλουν μια δημόσια σύμβαση κατά τη διάρκεια της εκτέλεσής της, εφόσον: α) έγινε μια τροποποίηση της σύμβασης παραχώρησης που θα είχε άλλως απαιτήσει μια νέα διαδικασία ανάθεσης, β) στο πρόσωπο του αναδόχου συνέτρεχαν λόγοι, οι οποίοι απέκλειαν τη συμμετοχή του στη διαδικασία ανάθεσης και γ) η σύμβαση δεν έπρεπε να ανατεθεί στον ανάδοχο λόγω σοβαρής αθέτησης των υποχρεώσεων από τις Συνθήκες και το ενωσιακό δίκαιο, σύμφωνα με απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δ) ο παραχωρησιούχος παρέβη τις υποχρεώσεις του για την καταπολέμηση της διαφθοράς και της σύγκρουσης συμφερόντων.

Άρθρο 53

Εκχώρηση απαιτήσεων

Στο παρόν άρθρο προβλέπεται η δυνατότητα εκχώρησης των απαιτήσεων του παραχωρησιούχου σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, στο πλαίσιο της εξασφάλισης της αναγκαίας χρηματοδότησης για την υλοποίηση του έργου της σύμβασης παραχώρησης. Η διάταξη αυτή αντανάκλα την βασική αρχή της χρηματοδότησης των έργων και των υπηρεσιών που αποτελούν το αντικείμενο της παραχώρησης και της αποπληρωμής των δανείων ή άλλων πιστώσεων που αναλαμβάνονται από τα έσοδα του έργου ή της υπηρεσίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' ΕΙΔΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Άρθρο 54

Εταιρεία Ειδικού Σκοπού

Στο παρόν άρθρο θεσμοθετείται η υποχρέωση περιβολής του παραχωρησιούχου με τη νομική μορφή της Εταιρείας Ειδικού Σκοπού, η οποία συνιστάται από τον Παραχωρησιούχο ειδικά για τον σκοπό της παραχώρησης, και στην οποία μέτοχοι δύνανται να είναι ο Παραχωρησιούχος, καθώς επίσης και φυσικά ή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου. Η επιλογή της νομικής αυτής μορφής εξασφαλίζει την αναγκαία ευελιξία, καθώς η Ε.Ε.Σ. συμβάλλεται πολλαπλώς με τους υπόλοιπους φορείς του έργου, ούτως ώστε να διασφαλίζεται η απρόσκοπτη εκτέλεση και παρακολούθηση της σύμβασης.

Άρθρο 55

Αντάλλαγμα καταβλητέο από τους χρήστες των έργων ή υπηρεσιών

Η διάταξη αυτή έχει ως σκοπό να διευκολύνει την είσπραξη του συμβατικού ανταλλάγματος στις περιπτώσεις που αυτό είναι καταβλητέο από τους χρήστες του έργου/ υπηρεσίας και ορίζεται ότι τα σχετικά θέματα σχετικά με το καταβλητέο ανάλλαγμα καθορίζεται στα συμβατικά τεύχη και ιδίως: α) το συμβατικό ανάλλαγμα του παραχωρησιούχου, το οποίο καταβάλλεται εν όλω ή εν μέρει από τους τελικούς χρήστες του έργου ή της υπηρεσίας, β) οι όροι βάσει των οποίων θα επιμερίζονται μεταξύ των συμβαλλομένων τα ανταλλάγματα που καταβάλλονται από τους τελικούς χρήστες για τη χρήση του έργου ή την παροχή της υπηρεσίας και γ) η διαδικασία είσπραξης του συμβατικού ανταλλάγματος και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Άρθρο 56

Παρακολούθηση και υποβολή εκθέσεων

(άρθρο 45 παρ. 1-3 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)

Το παρόν άρθρο αποσκοπεί στην αποτελεσματική εφαρμογή των διατάξεων του σχεδίου νόμου, με την εισαγωγή υποχρεώσεων παρακολούθησης της τήρησης των κανόνων του παρόντος σχεδίου νόμου κατά τις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων παραχώρησης. Όταν εντοπίζονται συστηματικές παραβάσεις ή δομικά προβλήματα, αυτά πρέπει να κοινοποιούνται σε άλλες εθνικές ελεγκτικές αρχές, στα δικαστήρια ή δικαιοδοτικά όργανα ή σε άλλες αρμόδιες αρχές ή υπηρεσίες καθώς και στο κοινό.

Άρθρο 57

Καθοδήγηση και υποστήριξη

(άρθρο 45 παρ. 4 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)

Το παρόν άρθρο διασφαλίζει ότι παρέχονται δωρεάν πληροφορίες και η καθοδήγηση προς τις αναθέτουσες αρχές και τους αναθέτοντες φορείς για την ορθή ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος σχεδίου νόμου.

Άρθρο 58

Καταχώριση στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ.

Με το παρόν άρθρο ορίζεται το Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ. ως το μοναδικό και ενιαίο υποχρεωτικό σημείο δημοσιότητας στοιχείων των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης των συμβάσεων παραχώρησης σε εθνικό επίπεδο. Η τήρηση των πληροφοριών αυτών σε μία ενιαία διαδικτυακή πύλη όπου θα καταχωρίζονται όλες οι διακηρύξεις, οι προκηρύξεις και οι συμβάσεις θα διασφαλίσει την αναγκαία δημοσιότητα και διαφάνεια, αποτελώντας ταυτόχρονα το βέλτιστο εργαλείο ενημέρωσης της αγοράς και αναζήτησης επιχειρηματικών

ευκαιριών που προσφέρονται στον δημόσιο τομέα. Τέλος, η χρήση ενός ενιαίου συστήματος δημοσιότητας θα συμβάλει στη δημιουργία μιας ενιαίας ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων των δημόσιων συμβάσεων και θα χρησιμεύσει ως το βασικό μέσο για την εξαγωγή αξιόπιστων στατιστικών στοιχείων για τις συμβάσεις παραχώρησης.

Άρθρο 59

Τεκμηρίωση διαδικασίας ανάθεσης Σύμβασης Παραχώρησης

Με το παρόν άρθρο εισάγεται η υποχρέωση στις αναθέτουσες αρχές/ φορείς για την τεκμηρίωσή των αποφάσεων τους καθ' όλη της διάρκειά ανάθεσης και εκτέλεσης της σύμβασης παραχώρησης. Προς τον σκοπό αυτόν συντάσσουν και τηρεί σε ηλεκτρονική μορφή ειδικό «Φάκελο Σύμβασης Παραχώρησης, ο οποίος περιλαμβάνει δύο υποφακέλους: τον «Υποφάκελο Τεκμηρίωσης Διαδικασίας Ανάθεσης» και τον «Υποφάκελο Τεκμηρίωσης Διαδικασίας Εκτέλεσης».

Το περιεχόμενο, η διαδικασία συγκρότησης, τήρησης και επικαιροποίησης του Φακέλου της Σύμβασης Παραχώρησης και της πρόσβασης στα στοιχεία αυτού, και κάθε άλλο σχετικό ζήτημα μπορούν να καθορίζονται με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων. Όλα τα στοιχεία του Φακέλου Σύμβασης Παραχώρησης Έργου καταχωρούνται υποχρεωτικά και σε ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων, οι οποίες τηρούνται στη Γενική Γραμματεία Υποδομών, με μέριμνα και ευθύνη της εκάστοτε αρμόδιας αναθέτουσας αρχής ή φορέα. Η παράβαση υποχρέωσης της προηγούμενης παραγράφου συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα των αρμοδίων οργάνων.

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟ ΕΝΝΟΜΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α Έπλυση διαφορών κατά την ανάθεση της Σύμβασης Παραχώρησης (άρθρα 46- 47 Οδηγίας 2014/23/ΕΕ)

Η μέχρι τούδε εξαίρεση των συμβάσεων παραχώρησης από το πεδίο εφαρμογής των δικονομικών Οδηγιών για την παροχή έννομης προστασίας στο προσυμβατικό στάδιο, είχε ως αποτέλεσμα να μην προβλέπεται η παροχή αποτελεσματικής προσωρινής έννομης προστασίας κατά πράξεων ή παραλείψεων των αναθετουσών αρχών κατά τις σχετικές διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων παραχώρησης. Το έλλειμμα αυτό, το οποίο επισημάνθηκε στη νομολογία του Δικαστηρίου της ΕΕ, αντιμετωπίστηκε στην νέα Οδηγία 2014/23/ΕΕ, η οποία, προκειμένου να διασφαλιστεί η έννομη προστασία των υποψηφίων και των προσφερόντων κατά τις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων παραχώρησης, όπως επίσης για την αποτελεσματική εφαρμογή των κανόνων της Οδηγίας και των αρχών της Συνθήκης, επέκτεινε το πεδίο εφαρμογής των δικονομικών Οδηγιών (Οδηγίες 89/665/ΕΟΚ και 92/13/ΕΚ, όπως τροποποιήθηκαν από την οδηγία 2007/66/ΕΚ) σε όλες τις συμβάσεις παραχώρησης υπηρεσιών και έργων άνω των χρηματικών ορίων, προκειμένου να διασφαλιστούν πραγματικά μέσα προσβολής των αποφάσεων των αναθετουσών αρχών ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, και παρέχει ελάχιστα δικονομικά πρότυπα που πρέπει να τηρούνται

από τις αναθέτουσες αρχές ή τους αναθέτοντες φορείς.

Άρθρο 60

Είδη έννομης προστασίας κατά το στάδιο της ανάθεσης

Στο παρόν άρθρο ορίζεται ότι κάθε ενδιαφερόμενος, ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί συγκεκριμένη σύμβαση παραχώρησης, ανεξαρτήτως της εκτιμώμενης αξίας της, εφόσον υπέστη ή ενδέχεται να υποστεί ζημία λόγω παράβασης της νομοθεσίας της ευρωπαϊκής ή εθνικής νομοθεσίας, μπορεί να ζητήσει έννομη προστασία, και ειδικότερα: την προσωρινή δικαστική προστασία, την ακύρωση της διακήρυξης διαγωνισμού ή της πρόσκλησης υποβολής προσφοράς, την ακύρωση της απόφασης ανάθεσης, της συναφθείσας σύμβασης καθώς και κάθε άλλης παράνομης πράξης της αναθέτουσας αρχής ή του αναθέτοντος φορέα και επιδίκαση αποζημίωσης.

Άρθρο 61

Συνεργασία των ελληνικών αρχών με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Στο παρόν άρθρο ρυθμίζονται θέματα συνεργασίας των Ελληνικών Αρχών με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στις περιπτώσεις που η Επιτροπή θεωρεί ότι έχει διαπραχθεί σοβαρή παράβαση του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης, ορίζονται συγκεκριμένες προθεσμίες απάντησης των Ελληνικών Αρχών στα αιτήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, λεπτομέρειες ενημέρωσης και χορήγησης πληροφοριών, η διαβίβαση, σε τακτά χρονικά διαστήματα, στατιστικών στοιχείων που αφορούν θέματα εφαρμογής των διατάξεων παροχής προσωρινής προστασίας και τέλος ορίζονται τα αρμόδια υπουργεία για τη χορήγηση των πληροφοριών αυτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

Επίλυση διαφορών κατά την εκτέλεση της Σύμβασης Παραχώρησης

Άρθρο 62

Διαδικασίες επίλυσης διαφορών

Με το παρόν άρθρο ορίζεται ότι για την επίλυση διαφορών μεταξύ των αναθετουσών αρχών ή των αναθετόντων φορέων και των παραχωρησιούχων, που αναφύονται κατά την εκτέλεση Συμβάσεων Παραχώρησης Έργων ή Υπηρεσιών, μπορούν να εφαρμόζονται εναλλακτικές μέθοδοι επίλυσης των διαφορών, σύμφωνα με τις διαδικασίες των επόμενων άρθρων. Οι μέθοδοι αυτές είναι πιο ελκυστικές, τόσο για τους δημόσιους φορείς, όσο και για τους οικονομικούς φορείς, λόγω της ευελιξίας που διασφαλίζουν και των ταχέων διαδικασιών επίλυσης της διαφοράς. Ειδικά, για τις διαφορές από την εκτέλεση συμβάσεων παραχώρησης, που υλοποιούνται ως Συμπράξεις Δημόσιου-Ιδιωτικού Τομέα του Ν. 3389/2005, επιλύονται σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 31 του Ν. 3389/2005.

Άρθρο 63

Εξωδικαστική επίλυση διαφορών

Στο παρόν άρθρο ορίζεται ότι στα έγγραφα της σύμβασης παραχώρησης μπορεί να καθορίζεται ειδική διαδικασία εξωδικαστικής επίλυσης όλων ή ορισμένων κατηγοριών διαφορών που αφορούν την εφαρμογή της σύμβασης, ιδίως διαφορών τεχνικού περιεχόμενου, από Επιτροπή Εμπειρογνομόνων που ορίζουν από κοινού τα συμβαλλόμενα μέρη. Η διαδικασία αυτή ορίζεται ως υποχρεωτική ή προαιρετική για όλες ή κάποιες από τις διαφορές που υπάγονται σε αυτήν.

Οι ειδικότεροι κανόνες της διαδικασίας εξωδικαστικής επίλυσης διαφορών καθορίζεται στα συμβατικά τεύχη και στην παράγραφο 2 απαριθμούνται ενδεικτικά τα θέματα που ρυθμίζονται. Επισημαίνεται ότι η απόφαση της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο είτε δικαστικής επίλυσης, σύμφωνα με το άρθρο 73, είτε διαιτησίας, σύμφωνα με το άρθρο 74.

Άρθρο 64

Δικαστική επίλυση διαφορών – Διαμεσολάβηση

Στο παρόν άρθρο ορίζεται ότι σε περίπτωση που δεν προβλεφθεί η υπαγωγή των διαφορών από την εκτέλεση της σύμβασης παραχώρησης σε διαιτησία, αυτές επιλύονται με την άσκηση προσφυγής ή αγωγής στο αρμόδιο δικαστήριο κατά τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας ή του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

Με την παράγραφο 2 ορίζεται ως αρμόδιο δικαστήριο για την εκδίκαση των διαφορών, είτε το διοικητικό ή πολιτικό εφετείο της περιφέρειας στην οποία εδρεύει η αναθέτουσα αρχή ή ο αναθέτων φορέας.

Με την παράγραφο 3 ορίζεται ότι στην περίπτωση που τα συμβαλλόμενα μέρη έχουν ορίσει ως ~~υποχρεωτική την υπαγωγή συγκεκριμένης διαφοράς στη διαδικασία εξωδικαστικής επίλυσης του~~

~~προηγούμενου άρθρου, η διενέργεια της διαδικασίας εξωδικαστικής επίλυσης προηγείται υποχρεωτικά της άσκησης αγωγής ή προσφυγής ενώπιον του αρμοδίου εφετείου διαφοράς, διαφορετικά η άσκηση της αγωγής κηρύσσεται απαράδεκτη. Η αγωγή ή προσφυγή στο εφετείο ασκείται μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία δύο (2) μηνών από την κοινοποίηση της απόφασης που εκδόθηκε επί της αιτήσεως εξωδικαστικής επίλυσης διαφοράς ή, σε περίπτωση που δεν προβλέπεται τέτοια, εντός προθεσμίας (2) μηνών από τότε που γεννήθηκε η αξίωση.~~

Με την παράγραφο 4, περιλαμβάνονται διατάξεις σχετικά με την συζήτηση ενώπιον του δικαστηρίου, και με τις επόμενες παραγράφους προβλέπεται η δυνατότητα άσκησης αναίρεσης κατά των αποφάσεων του πολιτικού εφετείου, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία. Τέλος, προβλέπεται η δυνατότητα συμφωνίας των συμβαλλόμενων μερών για προσφυγή σε δικαστική μεσολάβηση ενώπιον Προέδρου Εφετών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 214B του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

Άρθρο 65

Διαιτησία

Λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα ελκυστικά χαρακτηριστικά της διαιτητικής διαδικασίας, όπως είναι η ταχύτητα, η ευελιξία, η εμπιστευτικότητα, η προσαρμοστικότητα στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε υπόθεσης, με το παρόν άρθρο εισάγεται η δυνατότητα πρόβλεψης στα έγγραφα της σύμβασης παραχώρησης ρήτρας διαιτησίας κατά παρέκκλιση των οικείων διατάξεων όσον αφορά την δικαστική επίλυση διαφορών από την εκτέλεση της σύμβασης. Οι ειδικότεροι όροι της διαιτησίας, ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης παραχώρησης κατά παρέκκλιση των διατάξεων που ισχύουν για τις διαιτησίες του Δημοσίου και χωρίς καμία άλλη δέσμευση από οποιαδήποτε άλλη διάταξη. Η διαιτητική απόφαση φέρει πλήρη, ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία, είναι οριστική και αμετάκλητη και δεν υπόκειται σε κανένα τακτικό ή έκτακτο ένδικο μέσο, αποτελεί δε τίτλο εκτελεστό χωρίς να χρειάζεται να κηρυχθεί αυτό από τα τακτικά Δικαστήρια, και τα αντίδικα μέρη δεσμεύονται να συμμορφωθούν αμέσως με τους όρους της. Κατά της διαιτητικής απόφασης χωρεί η άσκηση αγωγής ακύρωσης διαιτητικής απόφασης, σύμφωνα με τα άρθρα 897 έως 900 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Τέλος, η διεξαγωγή της διαιτησίας υπόκειται στους Κανόνες Διαφάνειας της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για το Διεθνές Εμπορικό Δίκαιο (UNCITRAL) για τις διαιτησίες Επενδυτών- Κρατών, οι διατάξεις του οποίου κατισχύουν των εφαρμοστέων κανόνων διαιτησίας που καθορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, καθορίζεται η αποθετήρια αρχή για τη δημοσίευση των πληροφοριών που προβλέπονται στους εν λόγω κανόνες και κάθε λεπτομέρεια αναφορικά με την τήρηση των πληροφοριών αυτών και την πρόσβαση σ' αυτές.

Άρθρο 66

Γλώσσα-Εφαρμοστέο δίκαιο

Στο παρόν άρθρο ορίζεται ότι η γλώσσα των διαδικασιών για την επίλυση διαφοράς που αναφέρεται στην ερμηνεία ή την εφαρμογή ή το κύρος της σύμβασης παραχώρησης είναι η ελληνική και εφαρμοστέο δίκαιο είναι το ελληνικό ουσιαστικό δίκαιο.

ΜΕΡΟΣ ΕΚΤΟ

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 67

Όργανα Διενέργειας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης Συμβάσεων Παραχώρησης

Στο παρόν άρθρο προβλέπονται τα όργανα διενέργειας των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων. Δεδομένων των διάσπαρτων ρυθμίσεων που υπάρχουν στο υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο η διάταξη του αποσκοπεί στην εισαγωγή μίας απλούστερης, ενιαίας, και ομοιόμορφης ρύθμισης για όλες τις αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς.

Ειδικότερα, στην παράγραφο 1 προβλέπεται η διάκριση των εν λόγω οργάνων σε γνωμοδοτικά και αποφαινόμενα, ανάλογα με τη φύση της αρμοδιότητάς τους (γνωμοδοτική ή αποφασιστική).

Με την παράγραφο 2 χορηγείται εξουσιοδότηση για την έκδοση απόφασης του καθ' ύλη αρμόδιου

Υπουργού ή των οργάνων διοίκησης της αναθέτουσας αρχής/ φορέα, με την οποία θα καθορίζονται τα αποφαινόμενα όργανα, σύμφωνα με τις ιδρυτικές τους διατάξεις.

Στις παραγράφους 3-4 προβλέπεται ότι τα αποφαινόμενα όργανα που έχουν καθοριστεί με προγενέστερες διατάξεις διατηρούν τις αρμοδιότητές τους μέχρι την έκδοση των αποφάσεων της προηγούμενης παραγράφου, καθώς και ότι τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες των αποφαινόμενων οργάνων ασκούνται σύμφωνα με τις οργανωτικές διατάξεις τους.

Στην παράγραφο 5 ορίζεται ότι τα αποφαινόμενα όργανα μπορούν να είναι είτε μονομελή είτε συλλογικά και αποφασίζουν κατόπιν εισήγησης των γνωμοδοτικών οργάνων.

Στην παράγραφο 6 προβλέπεται ότι το γνωμοδοτικό όργανο κατά τη διαδικασία ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων είναι η Επιτροπή ή οι Επιτροπές διενέργειας των διαδικασιών ανάθεσης και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων και εν συνεχεία απαριθμούνται ενδεικτικά οι αρμοδιότητές της, είτε η Επιτροπή εκδίκασης των προδικαστικών προσφυγών που κατατίθενται σύμφωνα με το άρθρο 64

Στην παράγραφο 7 καθορίζεται ο τρόπος συγκρότησής των γνωμοδοτικών οργάνων με απόφαση της αναθέτουσας αρχής/φορέα.

Στις παραγράφους 8 και 9 προβλέπεται η σύνθεση των γνωμοδοτικών οργάνων, βάσει της εμπειρίας των υπαλλήλων που τις στελεχώνουν.

Στην παράγραφο 10 ορίζεται η δυνατότητα των αναθετουσών αρχών/ φορέων να συγκροτούν κατά περίπτωση και έκτακτες επιτροπές ή ομάδες εργασίας για την αντιμετώπιση ειδικών θεμάτων αφορώντων στις διαδικασίες ανάθεσης.

Στην παράγραφο 11 προβλέπεται η υποχρεωτική συμμετοχή στα γνωμοδοτικά όργανα ενός μέλους που υποδεικνύεται από την Ειδική Γραμματεία Συμπράξεων Δημόσιου-Ιδιωτικού Τομέα του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, στις συμβάσεις παραχώρησης που υλοποιούνται ως ΣΔΙΤ, του Ν. 3389/2005.

Με την παράγραφο 12 ορίζεται ότι γνωμοδοτικά όργανα στο στάδιο που ακολουθεί την ανάθεση της σύμβασης μπορεί να είναι είτε συλλογικά όργανα είτε οργανωτικές μονάδες ενταγμένες στη διοικητική δομή της αναθέτουσας αρχής/φορέα και παρατίθενται ενδεικτικά οι αρμοδιότητές τους.

Στην παράγραφο 13 προβλέπεται ότι για τη συγκρότηση και τη λειτουργία των συλλογικών οργάνων των αναθετουσών αρχών/αναθετόντων φορέων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ν.2690/1999 (Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας) εφαρμόζονται οι διατάξεις του νόμου αυτού.

Άρθρο 68

Καταργούμενες διατάξεις

Στο παρόν άρθρο περιλαμβάνονται οι καταργούμενες -από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου- συναφείς διατάξεις. Η ρητή αναφορά των καταργούμενων διατάξεων αποσκοπεί ακριβώς στην άρση

οποιασδήποτε αμφιβολίας ή σύγχυσης σχετικά με τις εφαρμοστέες- κατόπιν της έναρξης ισχύος του νόμου- διατάξεις συναφών νομοθετημάτων που ρυθμίζουν θέματα ανάθεσης και εκτέλεσης συμβάσεων παραχώρησης και συνεχεται άμεσα με τον σκοπό της ενοποίησης των διατάξεων για τις συμβάσεις παραχώρησης που σκοπεύεται με το παρόν σχέδιο νόμου.

Άρθρο 69

Μεταβατικές διατάξεις

Στο παρόν άρθρο περιέχονται οι μεταβατικές διατάξεις, οι οποίες καθορίζουν το εφαρμοστέο νομικό καθεστώς των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης συμβάσεων παραχώρησης κατά τον χρόνο έναρξης ισχύος του νόμου. Οι διατάξεις αυτές κρίνονται απαραίτητες για την ομαλή μετάβαση από το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο στο νέο και αποσκοπούν στη σταδιακή προσαρμογή των αναθετουσών αρχών/φορέων αλλά και των υποψήφιων οικονομικών φορέων στις διατάξεις του νόμου, καθώς και στην ομαλή ανάθεση-εκτέλεση των ήδη εν εξελίξει, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου συμβάσεων παραχώρησης. Συγκεκριμένα, προς τον σκοπό της διαφύλαξης της ασφάλειας δικαίου, κατ' αρχήν το παρόν σχέδιο νόμου εφαρμόζεται σε συμβάσεις παραχώρησης που εκκινούν μετά την έναρξη ισχύος του νόμου. Συμβάσεις των οποίων η διαδικασία ανάθεσης εκκίνησε πριν την έναρξη ισχύος του σχεδίου νόμου, ολοκληρώνονται με βάση το νομικό καθεστώς και τους όρους των τευχών διαγωνισμού που ίσχυαν κατά τον χρόνο της εκκίνησης της διαδικασίας ανάθεσής τους. Εξαίρεση εισάγεται μόνο για τις διατάξεις των άρθρων περί έννομης προστασίας κατά το στάδιο της ανάθεσής τους, οπότε και εφαρμόζονται τα άρθρα 62-69 του παρόντος σχεδίου νόμου.

Αντίστοιχα, και η εκτέλεση των συμβάσεων παραχώρησης που συνήφθησαν πριν την έναρξη εφαρμογής του σχεδίου νόμου, συνεχίζουν και εκτελούνται βάσει των όρων των εγγράφων της σύμβασης και των διατάξεων που ίσχυαν κατά τη σύναψή τους. Προβλέπεται, ωστόσο, η δυνατότητα, βάσει νεώτερης συμφωνίας των μερών, να υπαχθούν στις διατάξεις του παρόντος σχεδίου νόμου ζητήματα εκτέλεσης, τα οποία δεν ρυθμίζονται στα έγγραφα της σύμβασης.

Άρθρο 70

Προσαρτήματα

Στο παρόν άρθρο ορίζεται τα Παραρτήματα Ι έως ΧΙ της Οδηγίας 2014/23/ΕΕ προσαρτώνται και αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του παρόντος σχεδίου νόμου.

Άρθρο 71

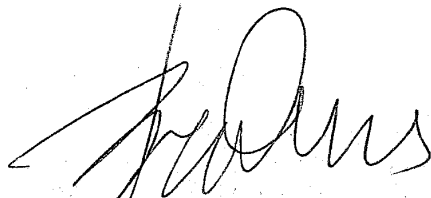
Έναρξη ισχύος

Στο ακροτελεύτιο άρθρο ορίζεται η σύμπτωση της έναρξης ισχύος του παρόντος σχεδίου νόμου με την ημερομηνία δημοσίευσής του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 24 Ιουλίου 2016

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

Οικονομίας, Ανάπτυξης & Τουρισμού



Γεώργιος Σταθάκης

Δικαιοσύνης, Διαφάνειας & Ανθρωπίνων
Δικαιωμάτων



Νικόλαος

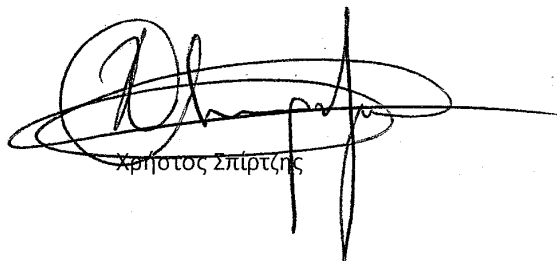
Παρασκευόπουλος

Οικονομικών



Ευκλείδης Τσακαλώτος

Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων



Χρήστος Σπύρτζης